

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

นงนุช ศรีชัยตุง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

นงนุช ศรีชัยตุง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC

NONGNUCH SRICHAITUNG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2024

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**
ชื่อนักศึกษา	:	**นงนุช ศรีชัยตุง**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2567**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....

(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ. ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ

.....

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

.....

(ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์)

กรรมการ

.....

(รศ.ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)

กรรมการ

.....

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

กรรมการ

.....

(ดร.พรทิวา ชนะโยธา)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Participatory Administration of School Committees in Educational Administration of Child Development Center under the Subdistrict Administrative Organization, Mueang Roi Et District, Roi Et Province
Student's Name	:	Nongnuch Srichaitung
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Anno Domini	:	2024
Advisor	:	Asst. Prof. Dr. Kittayakorn Ladawan

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusrivirakhunsunthorn, Asst.Prof.Dr.)

Thematic Committee : Chairman .....
(Phramethawatcharaphorn, Assoc.Prof.Dr.)

Member (Advisor) .....
(Asst.Prof.Dr.Kittayakorn Ladawan)

Member .....
(Assoc.Prof.Dr.Kritkanok Duangchatom)

Member .....
(Dr.Theeraphat Thinsandee)

Member .....
(Dr.Porntiwa Chanayotha)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสาระนิพนธ์	:	**การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**
ชื่อนักศึกษา	:	**นงนุช ศรีชัยตุง**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2567**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์**

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67 – 1.00 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า:

1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ควรมีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การจัดการศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

Thematic Topic	**:**	**Participatory Administration of School Committees in Educational Administration of Child Development Center under the Subdistrict Administrative Organization, Mueang Roi Et District, Roi Et Province**
Student's Name	**:**	**Nongnuch Srichaitung**
Degree Sought	**:**	**Master of Education**
Program	**:**	**Educational Administration**
Anno Domini	**:**	**2024**
Advisor	**:**	**Asst. Prof. Dr. Kittayakorn Ladawan**

The objectives of this research were 1) to study the Participatory administration of School committees in Educational Administration of Child Development Center 2) to compare the opinions on Participatory administration practices of School committees in Educational Administration of Child Development Center, classified by age and educational level, and 3) to collect suggestions on Participatory administration of School Committees in Educational Administration of Child Development Center. The sample group consisted of 165 members of School committees in Educational Administration of Child Development Center. The instrument used was a 5-point rating scale questionnaire with a reliability between 0.67 – 1.00 and a reliability of .95. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test and F-test (One-Way ANOVA).

The results found that :

1. The level of Participatory administration of school committees in Educational Administration of Child Development Center was overall at a high level, In order of the highest to the lowest average values, participation in evaluation, participation in benefits, participation in decision-making, and participation in operations were ranked, respectively.

2. The results of comparing the participatory administration of school committees in Educational Administration of the Child Development Center, classified by age and educational level, were not different overalls.

3. Recommendations on participatory administration of school committees in Educational Administration of Child Development Center found that Administrators should participate in considering activities or projects that may cause problems at

the Child Development Center, Administrators should participate in the operations when there were activities or projects to develop the child development center,. Administrators should publicize activities or projects related to students to be known to the general public, there should be participation in expressing opinions to improve activities or projects related to students to be most effective.

Keywords : Participatory Administration, Educational Administration, Child Development Center

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระเมธีวัชราภรณ์, ผศ.ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเป็นสารนิพนธ์ที่สมบูรณ์เรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูชัยรัตนากร,ดร., ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และนางรุ่งทิวา กงแหลม ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการทำสารนิพนธ์

ขอบพระคุณ ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้เมตตาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาตรวจสอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี และขอบพระคุณคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มิได้กล่าวนาม ไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครูและคณะบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนบ้านนาโพธิ์ (สหพันธ์พิทยาภรณ์) อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบพระคุณ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือในการวิจัย และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และสามี ญาติมิตร อันเป็นที่เคารพรักยิ่งของผู้วิจัยซึ่งวางรากฐานการศึกษาที่ดี และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย

นงนุช ศรีชัยตุง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ช

กิตติกรรมประกาศ ..... ฌ

สารบัญ ..... ญ

สารบัญตาราง ..... ฏ

สารบัญภาพ ..... ฑ

บทที่

1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4

1.3 สมมติฐานการวิจัย 4

1.4 ขอบเขตของการวิจัย 4

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ 5

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **8**

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา 8

2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษา 20

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 38

2.4 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา 51

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย 60

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 62

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย 70

3 วิธีดำเนินการวิจัย **72**

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 72

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 73

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 74

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 74

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 75

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
	3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	**78**
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
	4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
5	**สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**	**92**
	5.1 สรุปผล	92
	5.2 อภิปรายผล	94
	5.3 ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม		**100**
ภาคผนวก		**105**
ภาคผนวก ก	รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	106
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ	108
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	112
ภาคผนวก ง	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	125
ภาคผนวก จ	สรุปประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	132
ประวัติย่อผู้วิจัย		**137**

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 การเปรียบเทียบจุดเด่นและข้อจำกัดของแนวคิดและทฤษฎีของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม..... 55

3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 73

4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 79

4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน..... 80

4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)..... 81

4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)..... 82

4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)..... 83

4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)..... 85

4.7 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ..... 87

4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามระดับการศึกษา..... 88

4.9 การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา..... 89

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

4.10 ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด..... 90

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 71

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เป็นสิ่งที่สำคัญรัฐบาลมุ่งจัดให้ประชาชนในวัยแรกของชีวิตเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิตเด็กที่มีความสมบูรณ์พัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา การพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยเริ่มตั้งแต่ให้มีสุขภาพกายและใจที่ดีมีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพสามารถเข้าถึงแหล่งบริการสุขภาพทางการศึกษาและสวัสดิภาพทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน การวางรากฐานการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปในอนาคตถือว่าการศึกษานับวันจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นสถานศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและบริหารเพื่อกระจายโอกาสให้เด็กในท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ ได้รับบริการทางการศึกษาโดยความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมตามศักยภาพตลอดจนเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยดูแลและให้การศึกษา เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและทุกกระทรวงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการบูรณาการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันและความต้องการของหลักสูตรเพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 97-98) การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) มาตรา 18 (1) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา 13 (1) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล คือ บุคคลครอบครัว ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ และสถานบันทางสังคมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาและชุมชนโดยมีการระดมทรัพยากรบุคคลส่วนร่วมในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการร่วมคิดพัฒนาจัดการ วางแผนการจัดการศึกษา เสนอแนะแนวคิดพัฒนาปรับปรุงส่วนที่เป็นประโยชน์สำหรับเด็กในการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อมีการประชุมผู้ปกครองตัวแทนชุมชน ครู พร้อมคณะผู้บริหารองค์การและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนนำไปสู่การพัฒนาจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ มั่นคง ยั่งยืน ต่อไป

การบริหารจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นเองได้ ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา การบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัยหรือก่อนปฐมศึกษามีอายุระหว่าง 3 - 5 ปีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงถือได้ว่าเป็นหน่วยงานเบื้องต้นที่ต้องรับผิดชอบในการปูพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ให้แก่เด็กเล็กให้มีความสมบูรณ์ในทุกๆด้านการบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำเป็นที่จะได้รับความร่วมมือจากทั้งระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ มิใช่เป็นเพียงความรับผิดชอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาให้แก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องจัดการศึกษาพัฒนาเด็กในชุมชนให้มีความพร้อมและมีศักยภาพตามวัย เพราะฉะนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาเพราะเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของการเจริญเติบโตในทุกๆ ด้านอีกทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังเป็นทางเลือกหนึ่งที่บุคคลในชุมชนต่างให้ความสำคัญและความ เชื่อใจในการให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานตลอดจนการส่งเสริม พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องมีทั้งคุณภาพและมาตรฐานมีบุคลากรที่มีความชำนาญการ ทั้งด้านความรู้และในวิชาชีพ เพื่อช่วยในการพัฒนาเด็กเล็กให้มีความสมบูรณ์ครบทุกด้าน (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น, 2561, หน้า 3)

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มจากการร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีหลายลักษณะ เช่น การมีส่วนร่วมในทางวิชาการ การมีส่วนร่วมทางการบริหาร การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและลงมือทำ เป็นต้น ทั้งนี้การมีส่วนร่วมมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสใหบุคลากร เชื่อมโยง ใกัลชิดกับการดำเนินงาน เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่ายเพราะ มีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็น ส่วนหนึ่งของการ บริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติ เพื่อการพัฒนา (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2554) สำหรับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทางวิชาการนั้น สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2547) เสนอว่า การมีส่วนร่วม ในทางวิชาการ เป็นแนวการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูป ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคน ดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทยและความเป็นสากล การสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว กระทำได้โดยผ่านทางการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์และการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้นระยะเวลา การจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วยอายุสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ และส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยอายุ 2-5 ปี ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด 11

แห่ง จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด 21 แห่ง มีนโยบายและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยภายในท้องถิ่นมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย โดยเน้นให้ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เป็นไปตามการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการที่ล่าช้า ปัญหาในการจัดประสบการณ์ด้านความพร้อมของเด็กได้ จากการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่ผ่านมาพบว่า (ท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด, 2556, หน้า 1-20) บางแห่งยังไม่สามารถดำเนินงานได้ตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดไว้ และแต่ละศูนย์มีการพัฒนาที่แตกต่างกัน บางแห่งมีการดำเนินงานโดยยึดเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แต่บางแห่งยังคงยึดถือปฏิบัติแบบเดิมๆ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังพบปัญหาในหลายๆด้าน คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังนั้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารแบบประชาธิปไตยที่บุคคลผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรโดยเฉพาะกิจกรรมการจัดประสบการณ์จัดการเรียนการสอน การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดหมายหลักของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีรูปแบบการบริหารในปัจจุบันได้แก่ การปรึกษาหารือ กลุ่มคุณภาพ ระบบข้อเสนอแนะ ระบบส่งเสริมให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมดำเนินการ ซึ่งเป็นลักษณะเน้นการกระจายอำนาจให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนในการตัดสินใจ มีความรู้ความเข้าใจและมีการให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจเป็นการให้ความสำคัญกับสมาชิกในการได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติการ ร่วมในผลประโยชน์ และร่วมการประเมินผลแก้ปัญหาร่วมกันเพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กร (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินถา ศิริวรรณ, 2560)

จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีในฐานะเป็นนักวิชาการศึกษาชำนาญการ และกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความสนใจและต้องการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอันจะส่งผลให้พัฒนาการเด็กปฐมวัยมีความพร้อมทั้งสี่ด้าน ทั้งทักษะชีวิต เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ได้ตรงตามสภาพปัญหาและตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา

1.2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาที่มี อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกำหนดขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยยึดตามแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัพโฮฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1980, pp. 219-222) ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ (Benefits) 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้แทนศาสนา ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนด้านสาธารณสุข ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนสำนักกองการศึกษา ผู้แทนนักวิชาการศึกษา ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้แทนผู้ช่วยครู หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 282 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 21 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้แทนศาสนา ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนด้านสาธารณสุข ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนสำนักกองการศึกษา ผู้แทนนักวิชาการศึกษา ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้แทนผู้ช่วยครู หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 165 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610)

1.4.3 ขอบเขตด้านสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 21 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ศึกษา ปีการศึกษา 2566

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา

1.5.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน และจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ เพื่อสื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้อ่าน ดังต่อไปนี้

1.6.1 การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานทุกอย่างในสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษาหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างมีระบบระเบียบตามกระบวนการทำงานเพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา ทั้งในด้านบุคลากร เด็กนักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรม
และเป็นพลเมืองที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.2 การจัดการศึกษา หมายถึง เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ะคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก เอื้ออาทร และความเข้าใจทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

1.6.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการบริหารแบบประชาธิปไตยที่บุคคลผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรโดยรูปแบบการ

บริหารในปัจจุบัน ได้แก่ การปรึกษาหารือ กลุ่มคุณภาพ ระบบข้อเสนอแนะและระบบส่งเสริมให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานมีส่วนดำเนินการซึ่งเป็นลักษณะเน้นการกระจายอำนาจให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงาน

1) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลาย ทางเลือกโดยผ่านการพิจารณาแล้วว่าเป็นทางที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในกิจกรรมหรือโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ ร่วมสมทบค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน ร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่จำเป็น ตลอดจนร่วมแรงในการทำกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่ง ของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงานและการดำเนินการขอความช่วยเหลือให้เกิดผลดีแก่องค์การ

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ (Benefits) หมายถึง การที่คณะกรรมการสถานศึกษา ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ งาน กิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งในด้านบวกและในด้านลบ ด้านบวก ได้แก่ เมื่อการดำเนินงาน มีการได้รับการสนับสนุนด้านสวัสดิการ การยกย่องชมเชย เป็นต้น ด้านลบ ได้แก่ เมื่อการดำเนินงานมีการเกิดข้อผิดพลาดจากการบริหารงาน ทุกฝ่ายให้การยอมรับ พร้อมช่วยกันแก้ไขปัญญาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการมีหนี้สิ้นด้านการแตกแยก ด้านการขัดแย้ง เป็นต้น

4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การที่สถานศึกษาได้มอบหมายหน้าที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งส่วนบุคคล และในรูปคณะกรรมการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ติดตาม สรุปรายงาน การเสนอแนะแนวทางการดำเนินการของโครงการ งาน กิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ได้มีการดำเนินการรายงาน เผยแพร่ให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้รับรู้ เพื่อนำผลไปพัฒนากระบวนการทำงาน

1.6.4 คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้แทนศาสนา ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนด้านสาธารณสุข ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนสำนักกองการศึกษา ผู้แทนนักวิชาการศึกษา ผู้แทนครู ผู้ดูแลเด็ก/ผู้แทนผู้ช่วยครู หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.6.6 เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6.7 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย

1) อายุ ตัวแปรด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกเป็น 2 ระดับคือ

1.1) อายุไม่เกิน 40 ปี

1.2) อายุ 41 ปี ขึ้นไป

2) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับงานสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

2.1) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2) ระดับปริญญาตรี

2.3) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิด ทฤษฎีการจัดการศึกษา

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.4 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ถือเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาเป็นการสร้างคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้และสอดรับต่อนโยบายการศึกษาของชาติ ผ่านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาบูรณาการร่วมกัน ซึ่งมีนักวิชาการและนักศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้หลายทัศนะ ดังนั้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานภายในสถานศึกษานั่นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสถานศึกษา ซึ่งในการบริหารสถานศึกษานั้นจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีทั้งความรู้ความสามารถเฉพาะผู้บริหารจะต้องมีความรู้เป็นอย่างมากในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสถานศึกษา และได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน การบริหารสถานศึกษา ถือเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษาเป็นการสร้างคุณภาพสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้และสอดรับต่อนโยบายการศึกษาของชาติ ผ่านการบริหารจัดการศึกษาด้วยการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาบูรณาการร่วมกัน ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้หลายทัศนะ ดังนี้

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 23) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การปฏิบัติงานของกลุ่มคน ผู้บริหาร ครู บุคลากรในสถานศึกษา อาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ศึกษาธิการ อธิบดีกรมต่างๆ หรือครูอาจารย์สถาบันการศึกษาต่างๆ ร่วมกันพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพได้ ด้วยการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมต่างๆ และการวัดผลประเมินผลการจัดอาคารสถานที่ การสรรหาบุคลากรมาดำเนินงานหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลินดา ชุมภูศรี (2557, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยอาศัยการวางแผน การคิดวิเคราะห์ สภาพปัญหา การวินิจฉัย การสั่งการควบคุม รวมทั้งการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมภายในสถานศึกษา และยังต้องรวมถึงทั้งการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาแก่เด็กเล็กและเยาวชน หรือประชาชนทั่วไป โดยมีการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารงานทั่วไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดวางไว้ได้สำเร็จ

เยาวเรศ ตระกูลวีระยุทธ (2558, หน้า 38) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการกาบริหารจัดการศึกษาโดยการกระจายอำนาจภายในสถานศึกษา มีกระบวนการการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการฝ่ายต่างๆของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น ครูและผู้บริหาร เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา

สุภัค ยมพุก (2558, หน้า 14) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

นิตยา วีระพันธ์ (2559, หน้า 88) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาและการให้บริหารทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

มูนา จารง (2560, หน้า 30) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง แนวทางการปฏิรูปการศึกษา มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพโดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อความยืดหยุ่นและความรวดเร็วในการบริหารจัดการให้องค์การมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ขวัญใจ เลิศฤทธิ์วิมานแมน (2560, หน้า 10) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจของ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในทุกด้านตั้งแต่ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกายและด้านสังคม โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข

พิชามญฐ์ แซ่จัน (2561, หน้า 37-38) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแนวทางในการดำเนินงานและขั้นตอนในการ

ปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ การบริหารงานจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ประกอบกัน เพื่อการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย และต้องอาศัยสมาชิกทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้งาน ผู้มีส่วนร่วมแต่ละคนจึงต้องมีความสารรถที่หลากหลายแตกต่างกันไปทั้งในด้านความสามารถ ความถนัดเฉพาะด้าน มีสติปัญญา และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำเอาเทคนิควิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณภาพเพื่อให้บรรลุจุดหมายของสถานศึกษา

ไกรศร เจียมทอง (2561, หน้า 31) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานในสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานตามหลักสูตรกำหนด โดยบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในการจัดการศึกษา จัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสม เกิดประโยชน์ ประสานชุมชนและองค์กรที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สุนิสา มุ้ยจีน (2563, หน้า 12) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การร่วมกันปฏิบัติงานของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพและมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การศึกษา ทำให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ด้านความสามารถ ค่านิยม และมีทักษะโดยผ่านกระบวนการของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สมสมัคร พงษ์ศิริพัฒน์ (2563, หน้า 13) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า การดำเนินงานร่วมกันของสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้โดยผ่านกระบวนการการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และเป็นคนดีของสังคม

จงดี เพชรสังคูณ (2564, หน้า 605) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นขั้นตอนในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อการบริหารพลเมืองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียน ให้เกิดความรู้ความสามารถ ผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในระดับสถานศึกษา เพื่อให้เป็นผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรอบรู้และความสามารถ มีทักษะและเหตุในการตัดสินใจ รู้จักการวางแผนงานตามขั้นตอนอย่างมีระบบตามที่สังคมต้องการ และเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องสามารถนำองค์กรให้อยู่ได้

สุภาภรณ์ เที่ยงทางธรรม (2564, หน้า 11) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารสถานศึกษาว่า การจัดกระบวนการทำงานโดยผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ให้เกิดความร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาพัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและตรงตามความต้องการของสังคม

Good (1973, p. 14, อ้างถึงใน ศิริพร สระทองหน, 2558, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง เป็นการอำนวยการ การควบคุมและการดำเนินการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหมดของสถานศึกษาโดยจะต้องคำนึงถึงผลสุดท้ายของการศึกษาและการควบคุมการจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับครู นักเรียน แผนการสอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอนและการแนะแนว

Gregg (1997, p. 32, อ้างถึงใน ศิริพร สระทองหน, 2558, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง เป็นการปฏิบัติงานและเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำเพื่อการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับงานสอนนักเรียน และให้นักเรียนเข้ามารับการศึกษาในสถาบันการศึกษา

Jesse (1999, p. 138) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำเพื่อการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับงานสอนนักเรียนเข้ามารับการศึกษาในสถาบันการศึกษา

Hoy and Misket, (2008, p. 437) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจ องค์กร แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น

จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการต่างๆ ที่ใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา กำกับดูแลกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษา โรงเรียน ให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่กำหนดวางไว้ ในการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ภารกิจขององค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยที่การบริหารจัดการนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือร่วมแรงจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งนี้ ครอบคลุมภาระงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารงานสถานศึกษา ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการควบคุม ดูแลการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

รุจิร์ ภู่สาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545) ได้กล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่สำคัญในการให้บริการการศึกษาแก่เด็กที่มีอายุตามเกณฑ์ที่ได้กำหนด ซึ่งเป็นไปตามของเงื่อนไขของพระราชบัญญัติและตามนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก โดยสถานศึกษาจะต้องตอบสนอง นโยบาลของรัฐบาลได้จริง และจะต้องมีหน่วยงานที่สูงกว่าสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับ ดูแลของสถานศึกษาไปพร้อมกัน สถานศึกษาจึงจัดเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างมากในแง่ของการปฏิบัติซึ่งผลการจัดการศึกษา นั้นจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ผู้บริหารมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลกำกับ ให้สถานศึกษาปฏิบัติตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามความต้องการ

วิชัย จันทพรม (2549) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการบริหารสถานศึกษาเป็นการนำเอาทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่มาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพประสงค์ผลมากที่สุดการบริหารที่ต้องการให้เกิดความสำเร็จจะต้องประกอบด้วยการการช่วยเหลือจากบุคคลหลายๆ ฝ่าย ผู้บริหารต้องใช้ความรอบรู้ประสบการณ์ต่างๆ มาช่วยในการบริหาร และเมื่อการบริหารประสบผลสำเร็จ ย่อมที่จะมีผลดีส่งผลดีต่อผู้เรียนให้เป็นคน เก่ง ดี มีความสุข และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขยิ่งขึ้น

พิชนาถ เพชรนาชม (2554) ได้กล่าวว่าความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความพร้อมทุกด้าน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นปัจจุบันนั้นเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน การจัดการศึกษาจึงต้องมีความสำคัญอย่างยิ่ง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนให้มากที่สุด คือ สถานศึกษา ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเองว่าต้องการที่จะให้การศึกษา เป็นไปในทิศทางใด

ยุกตนันท์ หวานฉ่า (2555) ได้กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการจัดระบบการศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงาน คือ การบริหารสถานศึกษา และรวมไปถึงบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องที่อยู่ภายในองค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและบรรลุเป้าหมายประสงค์ที่วางไว้ได้

ปริมาศ กัลยา (2556) ได้กล่าวว่าความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักๆ ของผู้บริหารสถานศึกษางานบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ในส่วนของภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ นั้น การกำหนดแบบแผนวิธีการขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

ดังนั้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนและเทคนิคต่าง ๆ เป็นการบริหารจัดการของผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในด้านงานการศึกษา ด้วยวิธีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนมีกติกา และวิธีการดำเนินการที่สนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.1.3 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อให้การบริหารโรงเรียนสนองกับการปฏิรูประบบราชการและให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงพอใจมากที่สุด ตามเป้าหมายการจัดการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข การบริหารสถานศึกษาเป็นบริบทที่เกี่ยวกับการบริหาร และจัดการด้านการศึกษาเล่าเรียน ให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้นจะต้อง กระทำอย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงมีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานสถานศึกษา หรือโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-38) ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และ มาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณีในเรื่อง ดังต่อไปนี้ ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ
    1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
    1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
    1.3 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
    1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
    1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
    1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียน
    1.7 การนิเทศการศึกษา
    1.8 การแนะแนวการศึกษา
    1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
    1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
    1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
    1.12 การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
    2.1 การจัดทำและเสนองบประมาณ
    2.2 การจัดสรรงบประมาณ
    2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
    2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
    2.5 การบริหารการเงิน
    2.6 การบริหารบัญชี
    2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
    3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
    3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
    3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
    3.4 วินัยและการรักษาวินัย
    3.5 งานออกจากราชการ
4. ด้านการบริหารทั่วไป
    4.1 การดำเนินงานธุรการ
    4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
    4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.4 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.7 การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป

4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.10 การรับนักเรียน

4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

4.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.15 การส่งเสริม และสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.18 งานบริการสาธารณะ

4.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

คณิตตา ภูลายเรียน (2557, หน้า 19) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ขอบข่ายภารกิจและการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งแต่ละงานจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน อันจะส่งผลให้สถานศึกษาสมารถดำเนินกิจกรรมภายในองค์กรให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าประสงค์ที่มุ่งหวังไว้.

กัญจน์รัตน์ สินธุรัตน์ (2559, หน้า 18-33) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน

1. การบริหารวิชาการ เป็นการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน การวัดและการประเมินผลตาม สภาพจริง การแนะแนว การนิเทศ การส่งเสริมและการสนับสนุนการทำวิจัย สื่อนวัตกรรม การพัฒนาเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนสร้างเครือข่ายและการบริการวิชาการแก่ชุมชน

2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำแผนงานงบประมาณ แผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน การทำบัญชีรับ-จ่ายและเก็บรักษาเงิน การติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณการรายงานเบิกจ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดทำทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ตลอดจนการจัดทำรายงานทางการเงิน

3. การบริหารงานบุคคล เป็นกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคล ในหน่วยงาน เพื่อให้ได้มาซึงบุคคลทีมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน การพัฒนาบุคลากร

และการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการให้พ้นจากงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป เป็นการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของบุคคลในสถานศึกษา ชุมชน องค์กร หน่วยงาน รวมทั้งประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ซอฟี ราเซะ (2560, หน้า 29) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า ขอบข่ายการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปแต่ละด้านสามารถช่วยผลักดัน สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีมาตรฐาน

สิรินญา ศิริประโคน (2561, หน้า 38) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

กนกวรรณ เกิดพระจีน (2561, หน้า 28) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การ บริหารสถานศึกษาจะมีขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกันตามขอบข่ายและภารกิจงานที่สำคัญทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงาน วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารงานทั่วไป โดยแต่ละด้านจะมีภาระ งานแยกย่อยออกไปดังนี้ การบริหารวิชาการมีภาระงาน จำนวน 17 งาน การบริหารงบประมาณ จำนวน 22 งาน การบริหารบุคคล จำนวน 20 งาน และการบริหารงานทั่วไป จำนวน 22 งาน

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563, หน้า 18) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาไว้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษานำทรัพยากร คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการบริหารจัดการ (Management) มาบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมืองให้ เป็นสมาชิกที่ดีมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่เป็นระเบียบ แบบแผน ทั้งในระบบ โรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์ (2563, หน้า 45) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาไว้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาแบ่งงานออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กรและความคล่องตัวในการบริหารแต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเกิดประสิทธิผลสูงสุด การบริหารสถานศึกษามีงานหลัก 4 ด้าน ตามหลักการการกระจายอำนาจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ไพฑูรณ์ กมลเลิศ (2563, หน้า 21) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อ

ส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู ความสามารถ ตลอดจนจัดประสบการณให้มีทักษะ มีคุณธรรม สามารถนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบ และเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้เยาวชนพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของการศึกษา

ศรีพระจันทร์ สถาพรวินิจงาม (2563, หน้า 24) ได้สรุป ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาไว้ว่าการบริหารงานของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงาน 4 ฝ่าย ทั้งการบริหารงานวิชาการ งานบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล โดยมี ความเป็นผู้นำทางวิชาการและมีบทบาทในการบริหารงานให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกัน เพื่อการบริหารงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

เยาวรัตน์ ช่วยสถิตย์ (2565, หน้า 29) ได้สรุป ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานของสถานศึกษา มีการบริหาร สถานศึกษามีงานหลัก 4 ด้าน ตามหลักการการกระจายอำนาจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหาร ทั่วไป มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ภารกิจของการบริหารงานสถานศึกษาใน 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

2.1.4 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบไปด้วย คุณลักษณะ 6 ด้าน

1. มีความรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของความเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา
2. มีความมุ่งมั่นและเน้นผลลัพธ์ในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
4. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา
5. มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล
6. มีมนุษย์สัมพันธ์แรงจูงใจ ปรับตัว และปรับวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับคนและสถานการณ์

สัมมา รธนิธย์ (2560, หน้า 57-58) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าต้องมีทักษะการบริหาร (Managerial Skill) หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน ซึ่งมีความสำคัญมาก หากผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารไม่เพียงพออาจส่งผลต่อการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จได้แตกต่างกันไป ทักษะทางการบริหารถือว่ามีความสำคัญในทุกระดับของผู้บริหาร แต่อาจแตกต่างมากน้อยไม่เท่ากัน ผู้บริหารงานระดับต้นจะต้องมีทักษะทางเทคนิควิธีการมาก ทักษะด้านการคิดความเข้าใจน้อย ในขณะที่ผู้บริหารงานระดับสูงจะต้องมีทักษะทางเทคนิควิธีน้อย ทักษะ

ด้านการคิดความเข้าใจมาก ส่วนผู้บริหารระดับกลางจะมีทักษะทั้งสองใกล้เคียงกัน แต่ในทุกระดับทักษะทางมนุษย์สัมพันธ์ ความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารเกือบจะเท่ากัน

ซอฟี ราเซะ (2560, หน้า 31) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการพัฒนาองค์กรเพื่อให้ได้รับความเชื่อถือ เชื่อมั่นในศักยภาพ การที่จะทำให้งานสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้บริหารเองว่าจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือไม่

สาริศา เจนเขว้า และคณะ (2560, หน้า 271 - 272) ได้ทำการศึกษา การเป็นนักบริหารมืออาชีพไว้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ นักบริหารต้องมีน้ำเสียงและการพูดจาน่าฟัง มีอารมณ์และจิตใจ ที่มั่นคง มีกิริยามารยาทดี เป็นที่ยอมรับในสังคม การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ อาจกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพดีจะช่วยสร้างความเชื่อถือศรัทธาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและสาธารณชน มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นที่ยอมรับในสังคม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญกับปัญหาและมีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม เสียสละเพื่อสวนรวม และเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ด้านความรู้ด้านวิชาการและทักษะการคิด นักบริหารต้องมีความรู้ทางด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิภาณเฉียบแหลม สุขุม มีความรู้รอบตัวสูง คิดนอก กรอบ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีพื้นฐานทางการ ค้นคว้าและวิจัย

3. ด้านมนุษย์สัมพันธ์กับบุคคลอื่น นักบริหารต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เปิดเผย โปร่งใส ยุติธรรม มีความสามารถในการใช้ภาษา สามารถสื่อสารได้ทุกทิศทาง สร้างและประสานเครือข่ายเพื่อความร่วมมือได้ รวมถึงความสามารถในการบริหารความขัดแย้ง

4. ด้านความสามารถทางการบริหาร นักบริหารมีวิสัยทัศน์ ในเป้าหมายความสำเร็จ มีการบริหารงานเชิงรุก มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างชาญฉลาดฉับพลัน มีวิธีการ ถ่ายทอดและสอนงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาบริหารงานด้วยเหตุผลและความชอบธรรม และมีผลงาน ที่เกิดจากการบริหารจัดการ

5. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม นักบริหารสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนการตัดสินใจ การประสานงานการติดต่อสื่อสาร การสร้างเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน ตลอดทั้งสามารถนำไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

วสันต์ บัวชุม (2561, หน้า 66 - 67) ได้สรุปว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำทางวิชาการที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการติดต่อประสานงาน การสื่อสาร และเทคโนโลยีที่ดี มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล คิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน มีบุคลิกภาพที่ดีอ่อนน้อมถ่อมตน และพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ก้าวทันการปฏิรูปการศึกษา

สดุดี จีระออน (2561, หน้า 120 - 121) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 ไว้ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหารควรมีความรู้ความสามารถความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ มีนโยบายเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการทำงาน มีความสามารถในการใช้เหตุผล สามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีความมั่นใจในการพัฒนางานมีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

2. ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์ สนุกสนาน มีสุขภาพจิตดี ร่าเริงแจ่มใส มีสุขภาพแข็งแรง แต่งกายดี สะอาด มีความมั่นคง ทางอารมณ์และมี ความสามารถในการยืดหยุ่นและการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จใน การทำงานจะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติหลาย ๆ ประการ

3. คุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารควรรักษาวินัย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ สุจริต มีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาค และเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม

4. ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน ด้วยความเต็มใจและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถเข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจสั่งการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาทีมงาน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และติดตามงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ผู้บริหารควรเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ เข้าใจร่วมกันทำให้การยอมรับนับถือกันนำไปสู่ความพอใจ รักใคร่ ร่วมมือ สามารถอยู่ร่วมกันและทำงาน ร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของบุคคลและองค์กร

6. ด้านวิชาการ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการจัดวิเคราะห์ หลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมและการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการอบรม พัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาตนเองมีการกำกับนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

7. ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการวางอนาคตได้สมจริง มีการวางแผนและการเตรียมการสำหรับงานได้อย่างเหมาะสม และทันสมัยต่อเหตุการณ์ ก้าวทันเทคโนโลยีสมัยใหม่และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

8. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการคิดได้หลายทิศทาง คิดได้กว้างไกล สามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้แก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการคิด ที่ผสมผสานความคิดเดิมเกิดเป็นแนวคิดใหม่ได้

9. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรแสวงหาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแลกเปลี่ยนความรู้และติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและด้านการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบันเทิงให้เหมาะสมกับผู้เรียน

กนกอร สมปราชญ์ (2562, หน้า 222) ได้สรุปไว้ว่า ลักษณะของความเป็นผู้นำของโรงเรียน ในปัจจุบัน หมายถึง รูปแบบและบทบาทของผู้นำโรงเรียน ซึ่งความเป็นผู้นำสามารถทำหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบเชิญชวน ภาวะ

ผู้นำเชิงจริยธรรม ภาวะผู้นำการ เรียนรู้ภาวะผู้นำการสร้างองค์ความรู้ ภาวะผู้นำเชิงการเมือง ภาวะผู้นำแบบ ผู้ประกอบการ และภาวะผู้นำแบบยั่งยืน

ปิยณัฐ วงศ์เครือศร (2562, หน้า 60) ได้สรุปว่า คุณลักษณะของผู้นำองค์การ หมายถึง ผู้นำ โดยทั่วไปจะมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ซึ่งนับได้ว่า เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้นำในการกำหนดแนวทางการสร้างและพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่สอดคล้อง กับบทบาทและพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมเป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้นำและเพิ่มประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงานให้กับองค์การหรือหน่วยงานได้อย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้นำสามารถนำกลุ่มหรือ องค์การให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายขององค์การได้ตามที่ต้องการ

อติญารินท์ พฤกษ์ภูมรินท (2563, หน้า 21) ได้สรุป คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีคุณลักษณะทั้งในด้านส่วนตัวและลักษณะทางด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย ด้านบุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะโดยรวมของบุคคล ได้แก่ คุณลักษณะทางกาย ทาง สติปัญญา ทางใจ ทางอารมณ์ และสังคม ด้านภาวะผู้นำ พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพล ที่ทำให้ผู้ร่วมงานร่วมมือกันทำงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นกระบวนการในการจูงใจให้บุคคลากรในสถานศึกษาให้ตั้งใจทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านวิชาการ และด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน

ศรีพระจันทร์ สถาพรวินิจงาม (2563, หน้า 12) ได้สรุป คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่จะนำพาความเจริญก้าวหน้าให้สถานศึกษาได้นั้นต้องอาศัยคุณสมบัติ ที่สำคัญ คือ มีความรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี ความเป็นผู้นำ มีความสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ใช้หลักธรรมทางศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อ การปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ทั้งการครองตน ครองคน และครองงาน

เบญญาดา เกิดมณีเดชากร (2563, หน้า 20) ได้สรุป คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ต้องมีทักษะการบริหาร ความสามารถทางการบริหารจัดการดำเนินงาน ความรู้ความชำนาญ ทั้งทางด้านเทคนิค ด้านมนุษย์สัมพันธ์ด้านความคิด เพื่อสนองตอบผู้ร่วมงาน ต่อองค์กร นำพาองค์กร ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายและประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์ (2563, หน้า 45) ได้สรุป คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันนั้น ผู้บริหารควรจะรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อ นำไปใช้การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจะสะท้อนผลการดำเนินงานในสถานศึกษา ออกมาให้ปรากฏโดยบุคคลทั่วไปได้ประจักษ์เห็นในความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร สถานศึกษา และเป็นศูนย์รวมพลังของกลุ่มให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ความสามารถของ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับปริมาณงานและคุณภาพของสถานศึกษา เพราะฉะนั้นการรู้จัก บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อผู้ร่วมงานและความสำเร็จของสถานศึกษาโดยมี ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

เยาวรัตน์ ช่วยสถิตย์ (2565, หน้า 33) ได้สรุป คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า เป็นคุณสมบัติหรือพฤติกรรมของบทบาท ของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการมีความรู้รอบด้านวิสัยทัศน์ กว้างไกล มี คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการติดต่อประสานงานและการใช้

เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ในการ ปฏิบัติงาน นำพาองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายและประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารงานตามภารกิจของการบริหารงานสถานศึกษา 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

2.2.1 ความหมายของการบริหาร

คำว่า “การบริหาร” (Administration) ใช้ในความหมายกว้างๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่งคือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้คำว่าการบริหารมีนักวิชาการทางการบริหาร หลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โตวณะบุตร (2542) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดย กระบวนการต่างๆ ทีอาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนอย่างมีระบบ และให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

พะยอม วงศ์สารศรี(2544) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการ ที่ผู้บริหารใช้ศิลป์และกลยุทธ์ดำเนินการ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมาย สามารถดำรงตนอยู่ในองค์กรของ สังคมได้อย่างมีความสุข

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2545) กล่าวว่าการบริหารการศึกษาเป็นการใช้อิทธิพล (Influencing) ต่อคนอีกกลุ่มหนึ่งคือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงาม บรรลุสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดโดยการใช้กลุ่ม คนกลุ่มที่สอง ได้แก่ครูในฐานะตัวแทน (Agent) ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) กล่าวถึง การบริหารว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหลักการในการบริหารอย่างน้อย4 ประการคือการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Simon A. Herbert (1950, p. 9) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร คือ กิจกรรม ที่บุคคลตั้งแต่2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าร่วมกัน

Bamard Chester (1962, p. 43) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ ร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Sergiovanni (1992, p. 24) การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ อย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์โดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

2.2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) และนักบริหารการศึกษาถือว่าเป็นผู้มีวิชาชีพชั้นสูง (Professionals) ทั้งนี้การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ต้นคริสต์ศักราช 1900 ในประเทศสหรัฐอเมริกา และปัจจุบันศาสตร์สาขาบริหารการศึกษามีทฤษฎีต่าง ๆ สำหรับการอธิบายและการทำนายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีด้านการบริหาร การศึกษาได้นำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอไว้ในการวิจัยครั้งนี้ 6 ทฤษฎี สรุปได้ดังนี้ (ภารดี อนันต์นาวี, 2551, หน้า 46-50)

1. ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (Situational Management Theory) หรือ ทฤษฎีอุบัติการณ์ (Contingency Theory) ปรัชญาของการบริหารเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากการมอง การบริหารในเชิงปรัชญาไปสู่การมองการบริหารในเชิงสภาพข้อเท็จจริง แนวคิดเกิดจากมนุษย์ต้องประสบกับปัญหาอยู่เสมอ การเลือกทางออกที่จะแก้ปัญหาทางการบริหารถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้การบริหารแบบใด การบริหารต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจ ดังนั้นในการบริหารจึงมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมขององค์กร และเป็นส่วนขยายของทฤษฎีระบบว่าทุก ๆ ส่วนจะต้องสัมพันธ์กัน บางสถานการณ์จะต้องใช้การตัดสินใจอย่างเฉียบขาด บางสถานการณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ บางสถานการณ์ก็ต้องคำนึงถึงหลักมนุษย์สัมพันธ์และแรงจูงใจ บางสถานการณ์ต้อง คำนึงถึงเป้าหมายหรือผลผลิตขององค์กรเป็นหลัก โดยมีหลักการของการบริหาร ดังนี้

1.1 การบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์

1.2 ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด

1.3 ผสมผสานแนวคิดระหว่างระบบปิดและระบบเปิด และยอมรับหลักการของทฤษฎีทุกส่วนของระบบจะต้องสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

1.4 สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และเลือกรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม

1.5 ผู้บริหารต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลในหน่วยงานเป็นหลักมากกว่าที่จะแสวงหาวิธีการอันดีเลิศมาใช้ในการทำงาน

1.6 ผู้บริหารต้องรู้จักใช้ในเรื่องของความแตกต่างที่มีอยู่ในหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการ กระบวนการ ความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กร ความแตกต่างระหว่างเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กร เป็นต้น

2. ทฤษฎีระบบ (Systems Approach หรือ General Systems Theory) แนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในการบริหารเนื่องจาก จากแนวคิดคนเป็นส่วนหนึ่งของระบบองค์กร องค์กรเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม นักทฤษฎีบริหารจึงหันมาสนใจการศึกษาพฤติกรรมขององค์กร

องค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และมีส่วนกระทบต่อปัจจัยระหว่างกัน ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ องค์ประกอบพื้นฐานของทฤษฎีระบบ ได้แก่ ปัจจัยการนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และผลกระทบ (Impact) ทฤษฎีระบบจะช่วยให้กระบวนการทั้งหลายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถช่วยให้การบริหาร บรรลุวัตถุประสงค์

3. ทฤษฎีระบบสังคม (Social Systems Theory) ทฤษฎีระบบสังคมเป็นทฤษฎีที่วิเคราะห์พฤติกรรมในองค์การ ทฤษฎีระบบสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) และด้านบุคลามิติ (Idiographic Dimension) มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านสถาบันมิติ ประกอบด้วย

3.1.1 สถาบัน (Institution) ได้แก่ หน่วยงาน หรือองค์กรที่มีวัฒนธรรม (Culture) ของหน่วยงานหรือองค์กรนั้นครอบคลุมอยู่

3.1.2 บทบาทตามหน้าที่ (Role) สถาบันจะกำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคคลปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการ และมีธรรมเนียมการปฏิบัติ

3.1.3 ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations) เป็น ความคาดหวังที่สถาบันหรือบุคคลภายนอกคาดว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น โรงเรียนมี ความคาดหวังที่จะต้องผลิตนักเรียนที่ดีมีคุณภาพ

3.2 ด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย

3.2.1 บุคลากรแต่ละคน (Individual) ที่ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เช่น ในโรงเรียนมีนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน คนงาน ภารโรง มีวัฒนธรรมย่อยที่ครอบคลุมต่างไปจากวัฒนธรรมโดยส่วนรวม

3.2.2 บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ความสามารถ ความรู้ ความถนัด เจตคติ อารมณ์ และแนวคิดของบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างปะปนกันอยู่ และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำ

3.2.3 ความต้องการส่วนตัว (Need-Dispositions) บุคคลในสถาบันมีความต้องการที่ แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการ ความมั่นคง ปลอดภัย บางคนทำงานเพราะความรัก บางคนต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้า

4. ทฤษฎีจูงใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human and Motivation) Abraham H. Maslow ได้ตั้งทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ และได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

4.1 มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใด ได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

4.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

4.3 ความต้องการของมนุษย์ มีเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อ ความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มี การตอบสนองทันที

5. ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ซึ่ง Douglas McGregor ได้เสนอสมมติฐานดังนี้

5.1 ทฤษฎี X มีสมมติฐานว่า

5.1.1 ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบทำงาน พยายามเลี่ยงงานเมื่อมีโอกาส

5.1.2 มนุษย์มีนิสัยเกียจคร้าน ต้องใช้วิธีการข่มขู่ ควบคุม สั่งการ หรือบังคับจึงจะส่งผลให้ทำงานตามจุดประสงค์ขององค์กรให้สำเร็จ

5.1.3 มนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่ง ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ แต่ต้องการ ความมั่นคง อบอุ่น และปลอดภัยมากกว่าสิ่งอื่น

5.2 ทฤษฎี Y มีสมมติฐานว่า

5.2.1 การที่ร่างกายและจิตใจได้พยายามทำงานนั้น เป็นการตอบสนองความพอใจอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการเล่นและพักผ่อน

5.2.2 มนุษย์ชอบนำตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบให้บรรลุจุดประสงค์ ดังนั้นการบังคับ ควบคุม ข่มขู่ ลงโทษ จึงไม่ใช่วิธีการที่จะทำให้มนุษย์ดำเนินงานจนบรรลุจุดประสงค์ขององค์กร

5.2.3 มนุษย์ผูกพันตนเองกับงานองค์กร ก็เพื่อหวังรางวัลหรือสิ่งตอบแทน เมื่อองค์กร ประสบความสำเร็จ

5.2.4 เมื่อสถานการณ์เหมาะสม มนุษย์โดยทั่วไปจะเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านการยอมรับ ความรับผิดชอบ และแสวงหาความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย

5.2.5 มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีคุณสมบัติที่ดีกระจายอยู่ทั่วไปทุกคน มีความฉลาดเฉลียวและว่องไว มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขององค์กร

5.2.6 สถานการณ์ของการดำรงชีวิตในระบบอุตสาหกรรมยุคใหม่ มนุษย์ยังไม่มีโอกาส ใช้สติปัญญาได้เต็มที่

6. ทฤษฎี Z ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี X, Y เข้าด้วยกัน แนวความคิด คือ องค์กรต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระและมีความต้องการ หน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์การให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์การ

6.1 องค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎี Z มี 4 ประการ คือ

6.1.1 การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุผล

6.1.2 การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

6.1.3 การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

6.1.4 การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

6.2 หลักการสำคัญของทฤษฎี Z มี 3 ประการ คือ

6.2.1 คนในองค์กรต้องซื่อสัตย์ต่อกัน

6.2.2 คนในองค์กรต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

6.2.3 คนในองค์กรต้องมีความใกล้ชิดเป็นกันเอง

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหาร 4 ประการ คือ การวางแผน การมอบความรับผิดชอบ การสร้างแรงจูงใจ และการกำกับติดตาม ผู้บริหารควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่างทางการบริหาร เช่น หน้าที่ทางการบริหาร หลักเกณฑ์ทางการบริหารที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้การให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การทำให้ผู้บริหารต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารที่ช่วยให้องค์การประสบผลสำเร็จทางการบริหาร

2.2.3 กระบวนการของการบริหารการศึกษา

อนุศักดิ์ คงทน (2556, หน้า 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารการศึกษาไว้ว่า จากหลักการ บริหารทั่วไป 14 ข้อ ของ Fayol ทำให้ต่อมา Luther Gulick ได้นำมาปรับต่อยอดเป็นที่รู้จักกันดี ในตัวอักษรย่อที่ว่า “POSDCoRB” กลายเป็นคัมภีร์ของการจัดองค์การในต้นยุคของศาสตร์ การบริหารซึ่งตัวย่อแต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้

P -Plainning หมายถึง การวางแผน

O - Organizing หมายถึง การจัดองค์การ

S -Staffing หมายถึง การจัดคนเข้าทำงาน

D - Dircecting หมายถึง การสั่งการ

Co - Coordinating หมายถึง ความร่วมมือ

R - Reporting หมายถึง การรายงาน

B - Budgeting หมายถึง งบประมาณ

Jesse (1999, p. 140) ได้สรุปว่าการบริหารการศึกษานั้นจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้น ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือการกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือการกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน

3. การสั่งการ (Directing) คือการพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน

4. การประสานงาน (Coordinating) คือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

Koontz and Odonnell (2001, p. 297) กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหาร (Managerial Function) ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นแผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์การที่ดีซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารที่ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลการจัดองค์การจึงหมายถึง การนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภท มาบูรณาการเพื่อดำเนินการ

3. การจูงใจ (Motivating) คือการจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิผล การจูงใจในที่นี้หมายถึงการอำนวย(Directing) การติดต่อสื่อสาร(Communicating) และการเป็นผู้นำ ในการดำเนินการ (Leading)

4. การควบคุมงาน (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผล การปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่า มีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

สัมมา รธนิธย์ (2560, หน้า 94) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประยุกต์กระบวนการบริหารการศึกษาเข้ามาใช้ในวงการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนา แผนสู่การปฏิบัติการจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดสรร ทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจ กระบวนการบริหารการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการ บริหารงานทุกระดับ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารการศึกษาด้วยการบริหารที่ดีจะช่วยจะช่วยให้การบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่น มีระบบไม่สับสน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการบริหารทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการตัดสินใจนั้นมีความสำคัญมาก หากผู้บริหารตัดสินใจไม่ถูกต้องการดำเนินการในขั้นต่อ ๆ ไป จะเกิดปัญหาและอุปสรรคตามมาผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีแนวคิดและข้อมูลครบถ้วน ในการตัดสินใจและอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลักในการบริหารงาน

สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นองค์การหรือสถาบันที่ทำหน้าที่จัดและให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม สถานศึกษาจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาและมีความรอบรู้ในหลักการและจุดมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษา ซึ่งมีหลักการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. การวางเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ชัดเจน
2. การวางแผน และนำเทคนิคในการบริหารงาน
3. การจัดโครงสร้าง และวางระบบงาน
4. การใช้ทรัพยากรและค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า
5. การใช้อำนาจในการสั่งการและควบคุม
6. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงงาน

สรุปได้ว่า กระบวนการและวิธีการของการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การวางแผน การทำงานที่เป็นระบบ ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ที่คุ้มค่า มีการประเมินผลงาน ปรับปรุงผลการทำงานและรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน

2.2.5 ความสำคัญของการจัดการ

ความสำคัญของการจัดการ มีหลายประการ (วรพจน์ บุษราคัมวดี, 2552, หน้า 2-3) ดังนี้

1.) ทำให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การเป็นไปเพื่อประสิทธิผล (Effectiveness) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency) ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจัดการในองค์การที่ดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการ กำหนดเป้าหมายชัดเจน ประเมินได้ และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมุ่งสู่การบริหารเพื่อต้นทุน

ที่ถูกกว่า (Low Cost) ดีกว่า (Better Quality) เร็วกว่า (Higher Speed) บริการที่ดีกว่า (Better Service)

2.) ในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ การจัดการที่ดีจะช่วยลดค่าใช้จ่ายให้ต่ำสุด (lowest cost) และผลตอบแทนให้ได้สูงสุด (highest benefit)

3.) การจัดการเป็นไปเพื่อให้สอดคล้องและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโดย เฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์การจัดการต้องมีการจัดโครงสร้าง (Structure) และการออกแบบ (Design) ให้ สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม กล่าวคือ ถ้าต้องการให้องค์การเป็นแบบใดก็ออกแบบ ให้เป็นแบบนั้น เช่นหากต้องการให้บริการรวดเร็วจำเป็นต้องออกแบบองค์การแบบรื้อปรับระบบ (Reengineering) ถ้าต้องการให้คนในองค์การทำงานอย่างมีความสุข สนุกในการทำงานจำเป็นต้อง ออกแบบองค์การแบบสิ่งมีชีวิต (Organic Organization) และองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) การบริหารองค์การสมัยใหม่จึงต้องเริ่มที่การจัดองค์การ (Organizing) โดยมุ่งสู่การ จัดการโครงสร้างและออกแบบองค์การเป็นสำคัญ

4.) การจัดการก่อให้เกิดการอบรมขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เพราะการปฏิบัติงานใน องค์การจะมีสถาบันหล่อหลอม อบรม สั่งสอน ขัดเกลา ให้มีบุคลากรที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากต้องการบุคลากรที่มีความเป็นเลิศ “ฉลาด เก่ง และมีสุข” จำเป็นต้องมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

5.) การจัดการจะช่วยให้องค์การมุ่งสู่บริหารจัดการงานอย่างเป็นระบบ มีการค้นคว้าทดลอง พิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) การจัดการองค์การสมัยใหม่ต้องมีการนำเอา ศาสตร์การจัดการ (Management Science)และศาสตร์เชิงปริมาณ (Qualitative) ซึ่งได้แก่ การวิจัย เชิงปฏิบัติการ คณิตศาสตร์ สถิติ รวมทั้งระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการบริหาร จะทำให้ องค์การไปสู่ความสำเร็จและมุ่งสู่ความเป็นเลิศได้

6.) ศาสตร์และองค์ความรู้ด้านการจัดการที่ผ่านมา ทำให้เกิดเป็นแนวคิดหรือพาราไดม์ใหม่ เกี่ยวกับการจัดการว่าแปรเปลี่ยนไปตามยุคใหม่ที่แปรเปลี่ยนไปตามบริบท (Context) ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี รวมทั้งสภาพแวดล้อมของงาน (Task environment) ได้แก่ ลูกค้า (Customer)คู่แข่ง (Competitor) ผู้สนับสนุนหรือผู้ป้อนวัตถุดิบ (Supplier) และผู้ควบคุม (Regulator)

7.) การจัดการในปัจจุบันช่วยสะท้อนให้เห็นว่าผู้รับบริการมีความสำคัญและเป็นกลไกที่ทำให้องค์การภาครัฐปรับเปลี่ยนมายึดหลักการบริหารสาธารณะที่ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด พึงพอใจสูงสุด โดยทำงานแบบยึดหลักประสิทธิผลที่มุ่งสู่การบริหารจัดการ การบริการ (service) ที่ดี เน้นการทำงานแบบบูรณาการของผู้นำและทีมงานร่วมกันทำงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นเลิศและพัฒนาคุณภาพของ ภาคราชการ

นรินทร์ แจ่มจำรัส (2549, หน้า 46) ได้เสนอความสำคัญของการจัดการไว้ดังนี้

1. การจัดองค์การเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จขององค์การ เนื่องจากการจัดองค์การเป็นงานที่ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดว่าใครจะทำอะไร ใครจะอยู่แผนกไหน ใครจะต้องรับผิดชอบและรายงานต่อใคร ซึ่งการจัดองค์การนั้นเสมือนเป็นการกำหนดว่าจะทำอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยการจัดองค์การนั้นยังรวมถึงกลไกการประสานงาน เนื่องด้วยใน

องค์การหนึ่ง ๆ จะต้องมีการแบ่งงานและประสานงานกันเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง เช่น การประสานงานระหว่างแผนกผลิตกับแผนกขาย ซึ่งอาจเป็นในกรณีที่แผนกผลิตต้องติดต่อขอข้อมูลกับฝ่ายขายก่อนว่าสินค้าที่ผลิตขึ้นมานั้นการตอบรับจากลูกค้าเป็นอย่างไร ถ้าฝ่ายขายบอกว่าได้รับการตอบรับจากลูกค้าอย่างมาก ซึ่งข้อมูลที่ได้มาแผนกผลิตก็จะสามารถวางแผนได้ว่าควรผลิตในปริมาณเท่าใด

2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน เนื่องจากองค์การทุกองค์การจะต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ซึ่งประสิทธิภาพนั้น จะกล่าวถึงในเรื่องของใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งบางครั้งอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ส่วนในเรื่องของประสิทธิผล กล่าวได้ว่าเป็นความพยายามขององค์การในการทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การคือ ประสิทธิผล ซึ่งการที่จะเกิดประสิทธิผลได้นั้น เราไม่ได้มองในมุมของการใช้ทรัพยากรหรือคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า แต่เราจะเน้นไปที่จะทำอย่างไร ให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้

3. ช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน เนื่องจากการจัดองค์การเป็นการกำหนดว่าในองค์การใดองค์การหนึ่งควรแบ่งออกเป็นกี่แผนก เมื่อมีการแบ่งแผนกได้แล้วในขั้นตอนต่อไปจะเป็นเรื่องของการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เช่น ใครอยู่แผนกไหน หน้าที่งานคืออะไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบหรือใครคือผู้บังคับบัญชาในแผนกนั้นซึ่งผลดีก็คือผู้บริหารสามารถมอบหมายงานได้ง่ายขึ้น

4. การจัดองค์การที่ดีช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานตามความถนัดหรือตามความเหมาะสม เช่นจากการจัดองค์การ องค์การจะต้องมีการแบ่งแผนกงาน และจัดคนลงไปทำงานในแต่ละแผนก ซึ่งการจัดคนไปในแต่ละแผนกนั้น ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อในการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน ถ้าผู้บริหารสามารถจัดคนให้เหมาะสมกับงานองค์การก็จะได้ประโยชน์สูงสุดจากการทำงานของพวกเขาเหล่านั้น

นอกจากนี้ ในการออกแบบองค์การโดยผู้บริหารจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจที่มีความยุ่งยาก และซับซ้อนหลายประการ ผลลัพธ์ของการตัดสินใจที่ต้องการ คือ โครงสร้างองค์การที่มีความเหมาะสมที่สุดที่ได้จากแนวคิดและทฤษฎีทางการจัดการเพื่อให้องค์การสามารถบรรลุผลสำเร็จที่ต้องการ โดยทั่วไปการออกแบบองค์การจะมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่สำคัญของผู้บริหาร ได้แก่ การแบ่งงานออกเป็นงานย่อย ๆ ตามลำดับความสำคัญ การจัดสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างงานเพื่อการตัดสินใจการรวมกลุ่มงานแต่ละด้านเข้าด้วยกัน และการกำหนดขนาดของกลุ่มงานของผู้บริหารแต่ละคนอย่างเหมาะสม (สมยศ นาวีการ, 2546, หน้า 163 - 164) ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการแบ่งงานออกเป็นงานย่อย ๆ ตามลำดับความสำคัญ ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการแบ่งงานนั้น คือ การมุ่งเน้นด้านความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านของงาน ถึงแม้ว่างานจะมีลักษณะที่แตกต่างกันก็ตาม

2. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการรวมกลุ่มงานแต่ละด้านเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม งานที่สามารถ รวมกลุ่มเข้าด้วยกันอาจจะอยู่บนรากฐานของความคล้ายคลึงกันเป็นสำคัญ

3. ผู้บริหารจะต้องดำเนินการจัดสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างงานเพื่อให้บุคลากรสามารถทำการ ตัดสินใจ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากผู้บริหารทุกครั้งทำให้บุคลากรมีสิทธิเพื่อการตัดสินใจ ภายในขอบเขตที่ กำหนดไว้ จนส่งผลทำให้การดำเนินงานได้อย่างราบรื่นจากการตัดสินใจที่ทันเหตุการณ์

4. ผู้บริหารจะต้องกำหนดขนาดของกลุ่มงานของผู้บริหารแต่ละคนอย่างเหมาะสม

ดังนั้น โครงสร้างองค์การย่อมจะมีความแตกต่างกันตามการตัดสินใจของผู้บริหาร จากการใช้แนวคิดและทฤษฎีทางการจัดการ และถ้าหากพิจารณาถึงการตัดสินใจของผู้บริหารข้างต้นแล้วจะพบว่า ในการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้านจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความเชี่ยวชาญมากหรือน้อยในการมอบอำนาจ หน้าที่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยความมากหรือน้อยของอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ การจัดแผนกงาน จะขึ้นอยู่กับ ปัจจัยพื้นฐานด้านความเหมือนกันหรือความแตกต่างกันของลักษณะงาน และขนาดในการควบคุมจะ ขึ้นอยู่กับปัจจัยของจำนวนบุคลากร เป็นต้น

จากความสำคัญของการจัดการ สามารถสรุปได้ดังนี้ การจัดการทำให้การดำเนินงานตามภารกิจ ขององค์การเป็นไปเพื่อประสิทธิผล การจัดการที่ดีจะช่วยลดค่าใช้จ่ายให้ต่ำสุด การจัดการเป็นไปเพื่อให้ สอดคล้องและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์การจัดการ ก่อให้เกิดการอบรมขัดเกลาทางสังคม การจัดการจะช่วยให้องค์การมุ่งสู่บริหารจัดการงานอย่างเป็น ระบบ มีการค้นคว้า ทดลอง พิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ศาสตร์และองค์ความรู้ด้านการจัดการ ที่ผ่านมา ทำให้เกิดเป็นแนวคิดหรือพาราไดม์ใหม่เกี่ยวกับการจัดการว่าแปรเปลี่ยนไปตามยุคใหม่ที่แปร เปลี่ยนไปตามบริบท และนอกจากนี้การจัดการในปัจจุบันช่วยสะท้อนให้เห็นว่าผู้รับบริการมีความสำคัญ และเป็นกลไกที่ทำให้องค์การภาครัฐปรับเปลี่ยนมายึดหลักการบริหารสาธารณะที่ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างยอมรับว่าเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ หรือปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าช่วงอายุอื่นๆ ซึ่งเป็นช่วงที่เหมาะแก่การปูพื้นฐานทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กที่จะพัฒนาในระดับต่อไป ดังนั้นเด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยเรียนด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสมดุล โดยสำนักงานประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

2.3.1 แนวคิดหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547) ได้กำหนดว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นต้องคำนึงถึงการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมเพื่อโอกาสในการพัฒนาเด็กทุกประเภท โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นเด็กเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตสังคมและวัฒนธรรม โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆ และนำมาจัดกิจกรรมในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเล่นซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของเด็ก การจัดแผนประสบการณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ต้องได้รับการประสานความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา แนะแนวทางข้างต้นเพื่อนำมาสู่การจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนั้น

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับการพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็กโดยมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยโดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับซึ่งต้องเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กซึ่งควรอยู่ในสภาพที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติตอบสนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ต้องสะอาดปลอดภัยอากาศสดชื่นผ่อนคลายมีโอกาสออกกำลังการและพักผ่อนมีสื่อที่มาจากธรรมชาติและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายและปลอดภัยสำหรับเด็กเหมสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองสภาพแวดล้อมใกล้ตัวและโลกที่เด็กอยู่รวมทั้งการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กซึ่งครูผู้ดูแลเด็กต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยที่ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องยอมรับเห็นคุณค่ารู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบเพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กควรวางแผนการจัดแผนการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้โดยผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรมหลากหลายทักษะหลากหลายประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัย

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กครูผู้ดูแลเด็กควรสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กว่าบรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ผลที่ได้จากการสังเกตสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใดซึ่งจะช่วยครูผู้ดูแลเด็กในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้นำให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนและยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและครอบครัวของเด็กๆแต่ละคนมีความแตกต่างกันเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตขึ้นมาครูผู้ดูแลเด็กพ่อ แม่และผู้ปกครองเด็กต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาตามหลักการจัดหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาควบคู่กันไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดูและการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์

2. เป็นการเรียนรู้ที่มีผลมาจากประสบการณ์ต่างๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่กระทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อน

3. เป็นการเรียนปนเล่นของเด็ก ที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์จิตใจสังคมและด้านสติปัญญา ดังนั้น การเล่นของเด็กจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดแผนการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเล็ก

4. วัฒนธรรมและสังคมรอบๆ ตัวเด็ก ที่จะมีผลให้เด็กแตกต่างกันออกไป ดังนั้น ครูผู้สอนเด็กในระดับปฐมวัยจึงจำเป็นต้องเข้าใจและต้องยอมรับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมของเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

2.3.2 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมในประเทศไทยมีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เรียกว่าการศึกษาระดับอนุบาล ต่อมาได้มีกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2516 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเกณฑ์ภาคบังคับตามกฎหมาย ทั้งชาย และหญิง ช่วยอายุ 3-5 ปีทั้งด้านร่ายกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สุขภาพจิตดี ภายในศูนย์มีบุคคลที่รับผิดชอบได้แก่ ครูผู้สอน ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็กและเจ้าหน้าที่ โดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้บริหารและอยู่ในการกำกับดุแลของคณะกรรมการในระดับจังหวัด หรือ อำเภอ แล้วแต่กรณี ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 กำหนดว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยกำหนดเป็นนโยบายเร่งขยายการบริการในระดับนี้ให้กว้างขวางครอบคลุมทั้งในเมืองและชนบท เฟรอเบล (Froebel, 1952, อ้างถึงในทศพร เพ็งไธสง, 2545, หน้า 12) ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการอนุบาลศึกษา แนวคิดของเขาเป็นที่ยอมรับและนิยมมากจนถึงปัจจุบัน เฟรอเบล มีความเชื่อว่า ครูควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กในการเจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ

1. วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

1.1 เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.2 เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีการจัดระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการส่งเสริม มาตรฐานวิชาชีพ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดจนเกิดการระดมทรัพยากรจากแหล่ง ต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

1.3 เพื่อให้ระบบการศึกษาสอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดินที่ยึด หลักการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป

2. หลักการจัดการศึกษา

2.1 เอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

2.2 กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

2.3 การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน สถานประกอบการ และสถาบันทาง สังคมอื่น

2.4 คำนึงถึง ความประหยัด คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด และมีความเหมาะสมกับทรัพยากรในการลงทุน ลดความซ้ำซ้อนของหน่วยงาน มีการบริหารงานโปร่งใส และความ รับผิดชอบ

ที่ตรวจสอบได้ โดยมุ่งให้องค์กร หน่วยงานทุกระดับและองค์กรอิสระในการกำกับ ของกระทรวงเป็นองค์กรขนาดเล็กกะทัดรัด บริหารงานด้วยความมีประสิทธิภาพและบังเกิด ประสิทธิผล

3. การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา

3.1 ระดับราชการส่วนกลาง เป็นระดับนโยบายมีอำนาจ หน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เฉพาะที่เป็นนโยบาย และแผนมาตรฐานการ สนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ การประเมินผล และการดำเนินงาน ที่ต้องปฏิบัติใน ระดับชาติ ได้แก่ องค์กรในส่วนกลาง คือ สภาและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการและสำนักงานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา คณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการศาสนาและวัฒนธรรม และองค์กรอิสระในการกำกับกระทรวง

3.2 ระดับท้องถิ่น เป็นระดับปฏิบัติการมีอำนาจหน้าที่ด้านการบริหาร และการ ดำเนินงาน ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา ดำเนินงาน ให้เสร็จสิ้นที่สถานศึกษาโดยเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ (2543, หน้า 3) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษา โดย สามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

1. ยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดย

1.1 สถานศึกษาเป็นผู้สร้างสาระการเรียนรู้ รายภาค รายปี

1.2 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความต้องการของ ผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เลือก

1.3 มีความยืดหยุ่นในการที่สถานศึกษาจะบริหารจัดการในสาระการ เรียนรู้พื้นฐานและเลือกในเรื่องเวลาได้

2. ทุกส่วนในสังคมร่วมในการจัดการศึกษา

2.1 คณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและกำกับโรงเรียนตามรัฐธรรมนูญสถานศึกษา

2.2 องค์กรภายนอก มีบทบาทในการกำกับและประเมินคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน

3. มีความสมดุลทั้งสาระการเรียนรู้ เวลา และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มี ความสมดุลในช่วงชั้นของการจัดการศึกษา และความพอดี

3.1 การพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม ดังนี้

3.1.1 การเป็นผู้นำกับการเป็นผู้ตาม

3.1.2 ความสามารถในการทำงานเป็นหมู่คณะกับความสามารถ ในการดำรงตนอย่างเป็นปัจเจกบุคคล

3.1.3 เสรีภาพกับความรับผิดชอบ 3.1.4 สมรรถนะในการแข่งขันกับความสมถะ

3.1.5 การเห็นคุณค่าของวิทยาการสมัยใหม่กับความชื่นชม ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาดั้งเดิม

3.1.6 การเพิ่มพูนทักษะ และความสามารถเฉพาะทางกับการ เพิ่มพูนสุนทรียภาพและความรอบรู้ในภาพรวม

3.2 เน้น Capability Model มากกว่า Knowledge Model ทั้งนี้โดยเน้นการ พัฒนาทักษะ (Skill - based) มากกว่าความรู้ (Knowledge - based)

3.3 มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา

3.3.1 คนปกติและคนด้อยโอกาสมีความเสมอภาคกันในการ เรียนร่วมกัน

3.3.2 ผู้ที่จบหลักสูตรมีคุณภาพมาตรฐานกำหนด

3.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตลอด ชีวิต และการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เป็นบุคคลดังต่อไปนี้

3.4.1 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

3.4.2 เป็นผู้ที่สะสมองค์ความรู้

3.4.3 มีความก้าวหน้าในอาชีพ และการดำรงชีวิต

3.5 เสริมสร้างเอกภาพของชาติ มีความพอดีระหว่างความเป็นไทยและ ความเป็นสากล

3.6 เปิดโอกาสให้มีการถ่ายโอนผลการเรียนรู้จากระบบ นอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการเปรียบประสบการณ์

3.7 ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.3.3 การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาแบบอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยตอบสนองต่อความต้องการของเด็กในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกๆด้าน อย่างสมดุลและต่อเนื่องโดยอาศัยศักยภาพและความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ ซึ่งนโยบายจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้บรรจุอยู่ในแผนการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่เป็นหลักการจัดการศึกษา โดยให้การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องซึ่งสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์การชุมชนและเอกชนองค์การวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตลอดจนคุ้มครองเด็กที่ไม่มีผู้ดูแล ให้ได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐด้วย

สรุป นโยบายการจดการศึกษาระดับปฐมวัยได้บรรจุอยู่ในแผนการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นหลักการจัดการศึกษาโดยเป็นการศึกษาตลอดชีวิตและให้เด็กทุกคนมีสิทธิเสมอกันได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.3.4 ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งเป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นมนุษยชาติ เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ที่เหมาะสมกับวัย

ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

เด็กในวัยเริ่มแรกของชีวิต หรือที่เรียกว่า “เด็กปฐมวัย” คือ วัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปี จัดได้ว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ โดยเฉพาะด้านสติปัญญา จะเจริญมากที่สุดในช่วงนี้ และพัฒนาการใด ๆ ในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอื่น ๆ ของชีวิตเป็นอย่างมาก ดังที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กในวัยนี้ดังนี้

Sigmund Freud (1949) นักจิตวิเคราะห์ได้ย้ำให้เห็นว่า วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์คือระยะ 5 ปีแรกของคนเรา ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในตอนต้น ๆ ของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึงวาระสุดท้าย เขาเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนับจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต

Benjamin S. Bloom (1964) ได้รายงานผลการวิจัยของเขาในหนังสือชื่อ “ความมั่นคงและเปลี่ยนแปลงในบุคลิกภาพของมนุษย์” (Stability and Change in Human Characteristics) หนังสือเล่มนี้ได้ทำให้นักศึกษาหลาย ๆ ท่านที่มีข้อสงสัยในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระยะเริ่มแรกมีความเชื่อมั่นและเข้าใจว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงขวบปีแรกจะพัฒนาร้อยละ 20 เมื่อมีอายุ 4 ปี จะพัฒนาด้านสติปัญญาถึงร้อยละ 50 และจากช่วงอายุ 4 – 8 ปี จะพัฒนาเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 30 รวมเป็น 80 % และที่เหลืออีก 20 % จะอยู่ในช่วง 8 – 17 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสติปัญญาของมนุษย์มากกว่า 3 ใน 4 จะได้รับการพัฒนาเมื่อเด็ก ซึ่งถ้าหากว่าไม่ได้รับการพัฒนาในด้านสติปัญญาอย่างถูกต้อง ความสามารถในการเรียนรู้อาจจะถูกยับยั้ง บลูมยังพบอีกด้วยว่าสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญที่จะทำให้พัฒนาการของบุคคลชะงักงันหรือเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งแสดว่า สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กในระยะ 6 ปีแรกของชีวิตมากกว่าในระยะอื่น ๆ

Erikson (1967) กล่าวว่า วัยทารกตอนปลายเป็นช่วงที่บุคคลเรียนรู้เจตคติของความมั่นใจหรือไม่มั่นใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับการที่พ่อแม่ให้สิ่งที่เด็กต้องการ สำหรับอาหาร การเอาใจใส่ และความรักอย่างชื่นชม เจตคติเหล่านี้ซึ่งเด็กมีอยู่จะคงอยู่มากหรือตลอดชีวิตและสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจของคนทั่วไปและสถานการณ์ของบุคคลได้

Joe L. Frost (1977) กล่าวว่า เด็กในช่วง 4 – 5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงเวลาที่ความเจริญงอกงามทางด้านร่างกายและจิตใจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไวต่ออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก

Elizabeth Hurlock (1959) กล่าวว่า วัยเด็กนับได้ว่าเป็นวัยแห่งวิกฤติการณ์ในการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นระยะสร้างพื้นฐานของจิตใจในวัยผู้ใหญ่ต่อไป บุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่แม้จะมีความแตกต่างไปจากวัยเด็กมาเท่าใดก็ตาม แต่จะเป็นความแตกต่างที่ถือกำเนินจากรากฐานในวัยเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับริชาร์ด ซีสปินทอลล์ (Richard C. Spinthall, 1974) กล่าวว่า ในช่วง 5 ปีแรกของมนุษย์เป็นช่วงวิกฤติของชีวิต เป็นระยะที่สำคัญที่สุดในการวางรากฐานของบุคลิกภาพ ซึ่งการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นเด็กจะต้องการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ได้รับ โดยการตอบสนองนี้มีผลมาจากวุฒิภาวะทางร่างกาย สติปัญญา และประสบการณ์ที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม

จากความเห็นดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทุกด้านเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จะเป็นการวางพื้นฐานทางด้านจิตใจ อุปนิสัยและความสามารถ ซึ่งจะมีผลต่อไปในอนาคตของเด็กและของชาติในที่สุด

เด็กทุกคน มีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ ดังนี้

1. การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย (0-5 ปี) ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง

2. ปัจจัยแวดล้อม และการเลี้ยงดูที่เหมาะสม สามารถปรับเปลี่ยนลักษณะการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ ช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมอง คือในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต

3. การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมระยะยาว จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฏิสนธิ โดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักในการพัฒนาเด็ก และให้ชุมชนและสังคมเป็นฐานที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาการเลี้ยงดูทุกขั้นตอน

4. แนวคิดในการพัฒนาเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล นับตั้งแต่ปฏิสนธิจวบจนเจริญวัย จำเป็นต้องมีการตื่นตัวและผนึกกำลังกันทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งภาพธุรกิจที่ต้องร่วมกันส่งเสริมครอบครัวให้ พ่อ แม่ มีความรักและความรู้ สามารถเลี้ยงดู บุตรหลาน ได้อย่างถูกวิธี

5. ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้เลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังเคราะห์เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครอบครัว มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เจริญเติบโตพัฒนาไปในทิศทางที่พึ่งประสงค์ บุคคลเหล่านี้ต้องมีความรู้เชิงหลักวิชาและทักษะที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ

6. การพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า การวิจัยได้แสดงว่าการลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่ต้น เป็นการลงทุนที่น้อยกว่าค่าใช้จ่าย ในการตามแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นเพราะความไม่มีคุณภาพของประชากรในสังคม

สรุป เด็กทุกคน มีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองตามลำดับของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

2.3.5 การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ว่า ผู้ปกครอง ครอบครัว ประชาชน คณะกรมการสถานศึกษาและสถาบันจัดการศึกษา ต้องมีส่วนร่วม ดังนี้

1) การตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานร่วมตัดสินใจทิศทางการศึกษาของบุตร

2) ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลานและการเรียนการสอนประจำวัน

3) ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจักการเรียนกานสอนของสถานศึกษาและครู ให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และให้ข้อเสนอแนะนำในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4)ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาอาจร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัดกิจกรรม ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดีก็จะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

5) ร่วมสนับสนุนกิจกรรมการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิดการเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการการร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแลการสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ราศี ทองสวัสดิ์ (2542, หน้า 1) ได้กำหนดหลักในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาเด็กโดยองค์รวมโดยผ่านการเล่น หมายถึง จัดการให้เด็กรับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา การพัฒนาเด็กจะทำได้ดีจากกิจกรรมการเล่น

2. ยึดปรัชญาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

3. จัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ได้แก่

3.1 ด้านร่างกาย ไม่บังคับให้เขียนหนังสือ เพราะการเขียนจะทำได้ดีต่อเมื่อกล้ามเนื้อนิ้วมือแข็งแรงที่จะสามารถจัดดินสอแล้วขีดเขียนไปตามทิศทางที่ต้องการได้ สามารถใช้มือและตาให้สัมพันธ์กันได้

- การออกกำลังกายจะให้เล่นกลางแจ้งอย่างอิสระ
- รับประทานอาหารครบ 5 หมู่

3.2 ด้านอารมณ์และจิตใจ

- กิจกรรมที่เหมาะสม เช่น ศิลปศึกษาและการเล่นอย่างอิสระ
- จัดตารางกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย จะช่วยให้พัฒนาอารมณ์และจิตใจได้เป็นอย่างดี

3.3 ด้านสังคม

- ให้โอกาสเด็กได้เล่นกันอย่างอิสระ จะช่วยให้เด็กมีโอกาสปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆได้
- เด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะอย่างอิสระจะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

3.4 ด้านสติปัญญา

- ให้ความรู้พื้นฐานของภาษา คณิตศาสตร์ จากการทำกิจกรรมต่างๆ
- ฝึกการตอบคำถามปลายเปิดเพื่อพัฒนาความคิดของเด็กๆ

ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ควรจัดกิจกรรมมุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าการจำเนื้อหาได้ และจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล มีการประเมินพัฒนาการโดยการสังเกตพฤติกรรม และสิ่งเสริมพัฒนาการที่ยังด้อยของเด็กแต่ละคน

มาตรฐานการจัดการศึกษา

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

5. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

6. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

8. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะกับวัย

9. มีความสามารถในความคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

10. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

11. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

12. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว รักการออกกำลังกาย

2.3.6 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553)

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 18 กำหนดว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรก เริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ฯลฯ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของ ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ โดยแบ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร งาน และด้านการบริหารงบประมาณ

2. มาตรฐานด้านบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพ ต้องมีการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยผู้บริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการ ที่รับผิดชอบงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น ทั้งนี้เพื่อ ให้ศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ ในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ โดยมาตรฐาน ด้านบุคลากร ประกอบด้วย

3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพของเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ จะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกัน การแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถ ลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรม ที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องให้ความสำคัญ ในการก่อสร้างอาคาร หรือการปรับปรุงอาคารสถานที่ เพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ คุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก เป็นต้น

5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน เช่น การประชุมชี้แจ้งให้ราษฎร ในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินงาน การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชน หรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับ พื้นที่ให้มีการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริม การสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นักวิชาการทางการศึกษา กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในทางจิตวิทยา และสังคมวิทยา ตามทฤษฎีดังต่อไปนี้

นิคม ผัดแสน (2540) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ให้ประชาชนได้คิดค้นแนวทางขึ้นเอง เป็นผู้กำหนดการตัดสินใจ คิดค้นปัญหา และการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ เช่น แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ และสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมใดๆ ให้ความช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน

พีระ พรนวม (2544) การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน ในการตัดสินใจร่วมกัน วางแผนดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดี เสีย จนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน

สมยศ นาวีการ (2545) การมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ (Participative Management) เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล PM ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหาร

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น

จิราภรณ์ ศรีคำ (2547) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลที่มีความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันเข้ามาร่วมกัน เพื่อปฏิบัติภารกิจ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การดำเนินงาน การรับทราบผลการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล หรือร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตกลงกันไว้

จินตนา สุจจานันท์ (2549) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกเข้ามาร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน

ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ (2550) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งๆ ขึ้น

สัญญา เคณาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

Oakay and Marsden (1991, pp. 19 - 20) ให้ความหมายการมีส่วน ร่วมว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนในเรื่องใด ๆ ด้วยความสมัครใจเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานตามแผน การประเมินผลงาน ซึ่งความพยายาม นั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมและกฎเกณฑ์ทางสังคม ทั้งนี้คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก

Erwin (1976, p. 138, อ้างถึงใน กรองกาญจน์ เชิญชัยวชิรากุล, 2550, หน้า 9) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาขอตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และสนับสนุนติดตาม ผลการปฏิบัติงานขององค์การและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของประชาชน พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนใน กิจกรรมต่าง ๆ นั้น เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยที่มนุษย์เริ่มอยู่กัน 8 ชุมชน ซึ่งเกิดได้หลายลักษณะ หลาย รูปแบบ และหลายวัตถุประสงค์จึงไม่มีนักวิชาการคนใด สามารถให้ค่านิยามความหมายของการมี ส่วนร่วมได้อย่างครอบคลุมและถูกต้อง นอกจากนี้ ขอบข่ายเนื้อหาสาระของการมีส่วนร่วมยังไม่ กระจ่างชัดเจนเท่าที่ควรอย่างไรก็ดีนักวิชาการหลาย ท่านได้ให้ค่านิยามคำว่าการมีส่วนร่วม ตาม วัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เน้นเฉพาะตามความสนใจของตน

Douglah (1970, p. 90, อ้างถึงใน จีรนันท์ ฮังกาสี, 2551, หน้า 8) กล่าวถึงความหมาย ของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้างและใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้อ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์กิจกรรมหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาส่วนกลุ่มอื่น ๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ จากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ทฤษฎีการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เปิด โอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปมีบทบาท หน้าที่ เพื่อพัฒนาองค์กร โดยมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและ ความต้องการพื้นฐานของตนเองและประโยชน์ส่วนรวมโดยปราศจากการบังคับและกฎเกณฑ์ทาง สังคม ซึ่งในที่นี้คือ การให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กตามบทบาทหน้าที่

โดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาคนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งๆ ขึ้น

กระบวนการมีส่วนร่วม

เมื่อกล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว จะต้องนึกถึงกระบวนการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เพราะอย่างน้อย

ที่สุดประชาชนจะต้องได้รับรู้ขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนในการประเมินผลงาน เพื่อให้รับรู้ถึงความเป็นไปในกิจกรรมสาธารณะต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีนักวิชาการที่ได้ทำการวิจัย ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมตามประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น

ถวิลวดี บุรีกุล (2543) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมที่นำมาประมวลเป็นระดับไว้ได้อย่างน่าสนใจ โดยถวิลวดี ได้ทำวิจัยเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และได้ข้อสรุปถึงกระบวนการมีส่วนร่วม ควรจะมีลำดับขั้นประกอบไปด้วย การให้ข้อมูล การเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน การปรึกษาหารือการวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติและการควบคุมติดตามโดยประชาชน โดยเป็นการเริ่มจากการสื่อสารทางเดียว ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียวไปจนถึงสื่อสารสองทางที่เป็นการปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และเมื่อสื่อสารกันเข้าใจตรงกันแล้ว จึงเป็นการร่วมทำ และในที่สุดเป็นการร่วมติดตามควบคุม ซึ่งนับเป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมสูงสุด

อภิญญา กังสนารักษ์ (2544) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยากรที่จะใช้ในโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวก็ได้

ประพันธ์ สร้อยเพ็ชร (2547) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงน่าจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) การวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) การลงทุนและการปฏิบัติงาน 4) การติดตามและประเมินผล ในขณะเดียวกัน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2548) ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความลึกลงไปอีก ได้แก่ 1) การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ 2) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น 3) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่เดิม 4) การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว 5) ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ ส่วน อคิน รพีพัฒน์ (2547) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน 4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553) ได้กล่าวถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่มีความสอดคล้องกับ ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์ โดยเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุ และความต้องการ 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 5) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 6) มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2555, อ้างใน จิราภรณ์ ศรีคำ, 2547) ได้ให้ความเห็นในกระบวนการมีส่วนร่วมที่ลึก หรือเป็นการต่อเติมประเด็นสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมมากกว่า ซึ่งยุวัฒน์ วุฒิเมธี นี้ ได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมไปในทางของการพัฒนาชุมชน โดยการบูรณาการแนวทางที่เป็นนโยบายเข้ากับการพัฒนา จึงสะท้อนแนวคิดในเชิงสังคมมากกว่า ตามแนวคิดของเขาแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในการคิด 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 6) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

วรรณศิลป์ พีรพันธุ์ (2553) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนของประชาชนประกอบไปด้วย 1)การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การให้ความเห็น 3) การประชุมรับฟังความเห็น 4) การร่วมตัดสินใจ 5) การทำงานร่วมกัน

โดยสรุป กระบวนการมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งให้ความสนใจถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในประเด็น การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และความต้องการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประเภทการมีส่วนร่วม

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ (2545) สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ (Marginal Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งรู้สึกด้อยอำนาจกว่า มีทรัพยากรหรือความรู้ด้อยกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน (Partial Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยไม่รู้ความต้องการของประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมบางส่วนบางเรื่องเท่านั้น

3) การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาด้วยความเท่าเทียมกันทุกฝ่าย จัดเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริงของประชาชนตามแนวความคิดและหลักการพัฒนาชุมชน เมื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้จะสนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จักร พิสุทธิ์ (2547) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามี

ส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จินตนา สุจจานันท์ (2549) ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการ ร่วมหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางนโยบายและแผนงาน ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และร่วมประเมินผลโครงการ

2) การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง (No Genuine Participation) เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วนโดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว เช่น การเข้าเป็นสมาชิก หรือการร่วมเสียสละแรงงาน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550, อ้างถึงใน สิริพัฒน์ ลาภจิตร, 2550) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมมีดังต่อไปนี้

1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดยประชาชน (Inclusive Organization) การรวมกลุ่มเยาวชนต่างๆ

2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative Organization) กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน

3) การมีประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-Representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวน หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรที่ได้ทุกเวลา

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต (2553) ได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วมโดยสามารถจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การมีส่วนโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

ลักษณะการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น จะพิจารณาได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าจะสนใจศึกษาในประเด็นบ้าง ประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยครั้งนี้ คือ การเน้นลักษณะการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เกิด

จากกิจกรรม เช่น การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประโยชน์สาธารณะ การเข้าร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน และร่วมตรวจสอบในลักษณะองค์กรชุมชน ฯลฯ และการเน้นการศึกษาในลักษณะของการบริหารที่เกิดจากการดำเนินงานในทางนโยบายและในทางปฏิบัติการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกับชุมชน ดังมีนักวิชาการได้ให้ความเห็น เช่น Ornstein (อ้างใน ชูชาติ พ่วงสมจิตต์, 2540) เห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย ว่า มีสูงหรือต่ำ โดย Ornstein ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม 2) การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือร่วมเพียงบางส่วน 3) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก สอดคล้องกับ แนวคิดของ Campbell & Ramseyer (อ้างในจิราภรณ์ ศรีคำ, 2547) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะที่ไม่มีส่วนร่วมเลย 2) ลักษณะที่มีส่วนร่วมน้อย 3) ลักษณะที่มีส่วนร่วมปานกลาง 4) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมาก 5) ลักษณะที่มีส่วนร่วมมากที่สุด

Huntington & Nelson (1975) เห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะพิจารณาจาก กิจกรรม และการบริหาร ซึ่งจะต้องมีการศึกษาควบคู่กันไป ในระดับกิจกรรมนั้น จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนในด้านการบริหารนั้น จะเป็นลักษณะของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะเปิดทางให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกถึงเข้าร่วมในกิจกรรม โดย Huntington & Nelson ได้มีหลักในการพิจารณาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมดังมีรายละเอียด ดังนี้

1) กิจกรรม ลักษณะของการมีส่วนร่วมประเภทนี้ให้ดูจากกิจกรรมที่เข้าร่วม เช่น ด้านการเมือง อาจพิจารณาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง การลงประชามติ การประท้วง กรณีที่รัฐมีโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน เป็นต้น ว่า สามารถกระทำได้เพียงใด

2) ระดับการบริหาร โครงสร้างขององค์กรหนึ่งจะต้องมีสายการบังคับบัญชา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจะพิจารณาได้จาก

- ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในแนวราบจึงเป็นไปอย่างหลวมๆ ไม่จริงจัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีสถานะหรือตำแหน่งเท่ากัน
- ในแนวดิ่ง เป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา เช่น มีหัวหน้าลูกน้อง มีฝ่ายแผนกต่างๆ ลดหลั่นกันไป เป็นต้น การทำงานจึงมีการตรวจสอบตามลำดับขั้น การแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นจะได้รับการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา
- การมีส่วนร่วมทั้งแนวราบและแนวดิ่งนั้น ในบางครั้งจะต้องทำงานร่วมกันผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในแผนกอื่น จึงต้องแสดงบทบาทตาสถานภาพของแนวราบและแนวดิ่ง

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และพรรณทิพย์ เพชรมาก (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ใน เอกสารประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของ

โครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางการกระจายข่าวารข้อมูลไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting)

4) การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการสเนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังขอผู้ที่มีส่วนได้และส่วยของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

5) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6) การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเองอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนของประชาชนไว้หลายประการ และประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์การ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

โดยสรุป ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในระดับกิจกรรม ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร การปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การลงประชามติ และการมีส่วนร่วมในระดับการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การใช้กลไกทางกฎหมาย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในระดับการบริหารนี้ ยังจะต้องพิจารณาจาก ในแนวราบ ทุกแผนกทุกฝ่ายจะมีความเสมอกันในตำแหน่ง และ ในแนวดิ่งเป็นการมีส่วนร่วมตามสายการบังคับบัญชา

2.3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 7-9) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuation)

Maslow (1943, อ้างถึงใน อคิน รพีพัฒน์, 2527, หน้า 7-8) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อมหมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมี

ศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าสำดับขั้น ความต้องการ (hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามสำดับจาก น้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (self-actualization needs) เป็นความ ต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูง ตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทาง จิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้าง ทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะ เกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

3. ทฤษฎีสร้างความรู้สึกชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่นำสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้สึกชาตินิยมให้ เกิดขึ้น หมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อ ท้องถิ่น (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (positive leader) ผู้นำพลวัต คือ

เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่าผู้นำนิเสธ (negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดี ยอมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8)

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ง่ายเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างใดก็ตามผลของ ความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่ชุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 8-9)

2.3.3 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

คำว่าการมีส่วนร่วม (Participation) โดยทั่วไปจะมีความหมายที่หลากหลายสำหรับความหมายที่พูดถึงในด้านการพัฒนาหรือการจัดการศึกษาจะหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่นผู้ปกครองนักเรียนบุคลากรในสถานศึกษาประชาคมคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบุคคลทั่วไปองค์กรของรัฐ องค์กรเอกชนและสถาบันทางสังคมต่างๆ การมีส่วนร่วมอาจมีหลายระดับหรือหลายลักษณะตั้งแต่การมีส่วนร่วมระดับองค์กรไปจนถึงระดับบุคคลโดยที่การมีส่วนร่วมนี้ได้นักวิชาการสาขาต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงาน ในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือกันในการพัฒนาปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ

สุดโชติ บดีรัฐ (2558, หน้า 34) ได้ให้ความหมายของ การบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแกไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในองค์การ

สุมาลี ลิ่มเจียสหพงษ์ (2558, หน้า 10) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการที่เกี่ยวกับเรื่องที่มีหน้าที่รับผิดชอบ วิธีการดำเนินการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการโดยการร่วมมือ หรือสนับสนุนด้านทรัพยากร การได้รับผลประโยชน์ การทำหน้าที่ในการประเมินผลโดยมีการดำเนินการ 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การทำหน้าที่ในการปฏิบัติการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมประเมินผล

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2560, หน้า 174) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารโดยให้บุคคล ในองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ การตัดสินใจ ให้ความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญ ในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการบริหารงานมีความสำคัญของการบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวังและกระบวนการการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร ได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้เป็นหลักของ การบริหารงานที่ผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้ ลดช่องว่างของระบบการ สื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้ง

วันชัย โกลละสุต (2562, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมนั้นๆ จะอยู่ในขั้นตอนใดๆ ก็ตามโดยขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์

สมยศ นาวีการ (2562, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาของพวกเขาและต้องการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ

Lilert (1996, p. 223) ได้กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและการตัดสินใจ กระทำโดยกลุ่มผู้บริหารมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่การติดต่อสื่อสาร ไม่เพียงแต่จากบนลงล่าง (downward communication) และจะกล่าวขึ้นบน (upward communication)แต่ยังมีการติดต่อสื่อสารตามแนวนอน (horizontal communication) ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในระดับเดียวกัน ในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารไม่เพียงแต่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่จะพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าพวกเขามีความสำคัญ ความเกี่ยวพันระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาจะเป็นอย่างตรงไปตรงมาภายใน

Argyris (1964, p. 21) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ ควรประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การ แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การแล้ว 2) การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ระหว่างกลุ่มสมาชิกและความร่วมมือนั้นจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ

การสนับสนุน และผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ 3) การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์การ

Cohen and Uphoff (1977, p. 6) ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และร่วมมือในองค์กรพัฒนาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

Anthony (1978, p. 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ใช้ความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์มาช่วยแก้ปัญหาทางการบริหาร โดยมีผู้บริหารยอมแบ่งอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

Davis (1981, p. 159) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือการเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ที่อยู่ในกลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องนี้เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

Whang (1981, pp. 91-92) ให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าหมายถึงกระบวนการเข้าดำเนินงานของบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อนสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของตน หรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงาน หรือทรัพยากรต่อสถาบัน หรือระบบที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของพวกเขา

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ กระบวนการที่การส่งเสริมให้ประชาชนหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆของสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การสร้างความตระหนักร่วมกัน การร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมมือติดตามประเมินผล ร่วมมือปรับปรุงแก้ไขพัฒนาร่วมกัน ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์ โดยอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 71) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความรักสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร
2. ลดความขัดแย้ในการทำงานและเพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น
3. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานมากขึ้น
4. ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำmที่ดี
5. สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์การ
6. ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอมมากยิ่งขึ้น
7. ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น
8. ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

เศรษฐภูมิ เถาชารี (2558, หน้า 114-112) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. ก่อให้เกิดความรู้รักสมัครสมานสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับภายในองค์กร

2. สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี ทำให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดีมีการกระจายงานอย่างเหมาะสมตามความรู้ ความสามารถ

3. ช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น

4. เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี ทำให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดีมีการกระจายงานอย่างเหมาะสมตามความรู้ ความสามารถ

5. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว

6. ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

7. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยาคือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงในขณะเดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น

8. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

9. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกันเกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

Likert (1961, p. 223) ได้แสดงให้เห็นสาระสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชารับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ผู้บังคับบัญชากระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3. ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีปฏิกิริยาโต้ตอบกันอย่างเปิดเผยและโดยกว้างขวางเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การ การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์การ

4. ระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์การมีความคล่องตัวเป็นไปโดยอิสระ

5. การตัดสินใจต่างๆ กระทำโดยกลุ่มทุกระดับขององค์การ เปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน

6. การควบคุมงานมีลักษณะกระจายไปในหมู่ผู้ร่วมงานให้มีการควบคุมกันเองและเน้นในเรื่องการแก้ปัญหาเป็นหลัก

7. ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการพัฒนาพนักงานโดยการฝึกอบรมเพื่อให้การทำงานมีผลงานที่สูงสุดและสำเร็จตามเป้าหมาย

Anthony (1978, ย. 3) ได้สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ ดังนี้

ประกาศที่ 1 ก่อให้เกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยปกติแล้วบุคคลย่อมมีธรรมชาติที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงทำให้ต้องปรับตัวจากสภาพที่เคยชิน แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนั้น เมื่อหน่วยงานมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง บุคลากรในหน่วยงานก็สามารถรับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดีกว่าหน่วยงานที่ไม่ได้บริหารงานในลักษณะนี้

ประการที่ 2 ทำให้มีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น เมื่อพนักงานได้มีส่วนร่วมตัดสินใจกับฝ่ายบริหาร พนักงานจะเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของฝ่ายบริหารได้ดีขึ้น และการบริหารลักษณะนี้ก็ช่วยให้ต่างฝ่ายต่างมีความเคารพซึ่งกันและกัน

ประการที่ 3 ทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อหน่วยงานมากขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของหน่วยงาน ทำให้พนักงานเกิดความนับถือตนเองและรู้ว่าตนเองมีคุณค่าต่อหน่วยงาน

ประการที่ 4 ทำให้การบริหารพนักงานง่ายขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีความผูกพันต่อหน่วยงาน และมีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น

ประการที่ 5 ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงานและผู้บริหารกับสหภาพแรงงานราบรื่นขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้กลุ่มต่างๆ กล้าเปิดเผยความไม่พอใจต่างๆ ออกมาทำให้ความไม่พอใจเหล่านั้นได้เข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ

ประการที่ 6 ทำให้การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากมีหลายคนช่วยกันคิดในเรื่องเดียวกันทำให้คิดได้รอบคอบยิ่งขึ้น และการที่มีฝ่ายพนักงานมาช่วยตัดสินใจ ทำให้ได้ข้อมูลมากขึ้น

ประการที่ 7 ทำให้การติดต่อสื่อสารจากเบื้องบนดีขึ้น โดยปกติในหน่วยงานทั่วไปมักสื่อสารจากบนล่างมากกว่าจากล่างขึ้นบน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นช่องทางให้เกิดการสื่อสารจากล่างขึ้นบนได้ดีขึ้น ประการที่ 8 ทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานเข้าใจเป้าหมายได้ตรงกันและมีทิศทางการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน ทำให้ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานส่งผลให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น

Swansburg (1996, p. 399) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ได้รับความไว้วางใจกัน และให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน
2. เป็นการให้ความสำคัญของตำแหน่งงานทุกงาน และทุกคนมีความเสมอภาคกัน
3. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติมีความรับผิดชอบมากขึ้น
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้น
5. นิเทศงานด้วนตนเอง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้วินิจฉัยและแก้ปัญหา ให้ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการพัฒนาอาชีพ
6. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น
7. ปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎระเบียบ
8. เพิ่มประสิทธิภาพในตำแหน่งงานที่สูงขึ้น
9. การทำงานเป็นทีม ทำให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมมือกันเพิ่มแรงจูงใจและความคิดริเริ่มในการทำงาน
10. ลดการขาดงาน
11. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์กร
12. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงานเพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน
13. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงานเพิ่มการเรียนรู้ในการให้มากขึ้น

12. แสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความสามารถ

13. ได้รับความคิดใหม่ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

14. ลดการหมุนเวียนเปลี่ยนงานและสร้างความมั่งคงในงาน

15. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของผู้บริหารคือต้องการให้บุคลากรเป็นมืออาชีพ

16. การทำงานนอกเวลาลดลง

17. เพิ่มความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ จากการที่มีทัศนคติต่อองค์การในทางที่ดี

18. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน เกิดความรู้สึกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ขององค์การ การปรับตัวและการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

19. ต้นทุนในการบริหารลดลง

ดังนั้น จึงสรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การอย่างยิ่งเนื่องจากผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาได้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนสามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์การส่งผลให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไปยิ่งขึ้น

2.4 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

2.4.1 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 8) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือก แล้วแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1. ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา
2. ผู้แทนศาสนา
3. ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ผู้แทนชุมชน
5. ผู้แทนสาธารณสุข
6. ผู้แทนผู้ปกครอง
7. ผู้แทนสำนักกองการศึกษา
8. ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้แทนผู้ช่วยครู
9. หัวหน้าสถานศึกษา

โดยให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกประธานกรรมการ 1 คน ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสม ให้คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาศูนย์เด็กเล็กมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่างๆ ให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. เสนอแนะแนวคิดให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อความมั่งคง

4. พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารด้านบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้พอเพียง

5. พิจารณาเสนอแผนงานหรือโครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักวิชาการ และแผนการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8. ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดและอำเภอกำหนด

9. ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประเมินผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ในด้านความรู้ ความสามารถให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด และเสนอผลการประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาต่อทำสัญญาต่อไป

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นภารกิจสำคัญของกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กไทยในท้องถิ่นให้มีความพร้อมและมีศักยภาพ โดยการให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก ได้รับการพัฒนามีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนต่อไปในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2.4.2 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

ฉลุวิทย์ ดีวงค์ (2546, หน้า 5, อ้างถึงใน สุมาลี ลิ่มเจียสหพงษ์, 2558, หน้า 30) กล่าวถึงบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในวงจรควบคุมคุณภาพ (Plan Do Check Action) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน (Plan)

1. การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา

2. การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (DO) ดังนี้

1) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้มีสาระที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2) การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ

3) การส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

4) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

5) การส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

6) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

3. การแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ (Check) ดังนี้

1) การกำกับติดตามการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน

2) การให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ ติดตามดูแล ช่วยเหลือในหารแก้ปัญหา

4. สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Action) ดังนี้

1) มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบ การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา

2) ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับทราบการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประชุม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพื่อปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานก่อนเผยแพร่สู่สาธารณชน

4.1.3 บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาด้านวิชาการ

สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมพัฒนาการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชน มีการยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากร ชุมชน สังคมทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารงานของสถานศึกษาในการวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การตัดสินใจ การสนับสนุนร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภาพนอกให้เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของประชาชน ส่งผลต่อรากฐานที่มั่นคงของประเทศชาติ

ดิเรก อนันต์ (2556, หน้า 27) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในงานวิชาการซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพนักเรียนโดยตรง ไว้ดังต่อไปนี้

1. ให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ

2. ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมกระบวนการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชน ฯลฯ เพื่อการรับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง

4. รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการบริหารงานด้านวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ ดังนี้

1) การอนุมัติการจัดทำหลักสูตร แบบเรียนอุปกรณ์การศึกษาการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

2) อนุมัติให้เอกชนดำเนินการจัดพิมพ์ เผยแพร่ หนังสือแบบเรียนที่เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรขึ้นมา

3) อนุมัติแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประจำปีของสถานศึกษา

4) กำกับติดตามการดำเนินงานตาแผนของสถานศึกษา

5) กำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

6) พิจารณาให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในการปฏิรูปการศึกษายึดหลักการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

หลักการกระจายอำนาจสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 ลักษณะดังนี้ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) 4) การมีส่วนร่วมประเมินผล (Evaluation) โดยรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารโดยคณะกรรมการที่มีรูปแบบวิธีการเดียวกันออกวางแนวการบริหารและการปฏิบัติงานร่วมกันสมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ รับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นในองค์การ การให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ของสถานศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประโยชน์ในด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นตัวกระตุ้นให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย เกิดการระดมความคิด การอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เกิดความหลากหลายความคิด มีการยอมรับซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น มีการทำงานร่วมกัน เกิดความรักสามัคคี ศรัทธาในหน่วยงานมากยิ่งขึ้น ทำให้ผลการปฏิบัติงานมีการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ ผู้ร่วมงานมีความรักเกิดความพึงพอใจสูง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การคือ สถาบันและสถานศึกษานั้นได้รับรู้แนวคิดความคิด แนวทางสภาพปัญหา ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงาน

Davis and Newstorm (2007, อ้างถึงใน นาฏพิมล คุณเผือก, 2555, หน้า 16) ลดการขัดแย้งในองค์กรส่งผลให้มีการยอมรับมากขึ้น เปิดโอกาสให้มีการทำงานร่วมกันความมีน้ำใจมีความรักความศรัทธาในหน่วยงานมากขึ้น ทำให้ผลการปฏิบัติงานมีการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ ผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจสูง ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ งานและกิจกรรมต่างๆได้

จากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน จึงได้เปรียบเทียบและแนวความคิดและทฤษฎีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ที่ทำให้เกิดเป็นแนวทางในการนำทฤษฎีมาทำการกำหนดกรอบในการทำการวิจัยในครั้งนี้ ตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบจุดเด่นและข้อจำกัดของแนวคิดและทฤษฎีของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดและทฤษฎีของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	จุดเด่นและข้อจำกัด
Cohen and Uphoff (1997, pp. 40-42) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมี 4 ประเภท คือ1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) 4) การมีส่วนร่วมประเมินผล (Evaluation)	จุดเด่น เป็นการบริหารงานที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การ บริหารงานโดยการกระจายอำนาจ โดยทุกคนมีส่วนร่วม ข้อจำกัด ต้องบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่องให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน อย่างแท้จริง
Putti (1988, pp. 312-319) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มี 3 ประเภท คือ 1) เป็นการทำงานแบบทีมระหว่างคนงานกับผู้บริหาร เพื่อลดต้นทุนการผลิตเพิ่มผลผลิต ลดค่าจ้าง และเพิ่มกำไรการจัดตั้งกลุ่มที่มีอำนาจเด็ดขาด พิจารณาปัญหาที่เกี่ยวกับการทำงานแล้วพยายามที่จะหาข้อยุติที่สร้างสรรค์ ผู้นำกลุ่มเลือกตั้งสับเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	จุดเด่น เน้นถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานกระจายอำนาจในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ ข้อจำกัด เป็นการบริหารงานที่มีลักษณะเกี่ยวกับธุรกิจมุ่งผลของงานมากกว่าการสร้างคุณค่าของบุคลากรในองค์การ
White (1999, อ้างถึงใน บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร, 2553) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมี 4 ประเภท คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	จุดเด่น เป็นการบริหารที่สอดคล้องกับ โคเฮนและอัฟฮอฟฟ (Cohen and Uphoff) ข้อจำกัด การบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นยังขาดการประสานกับสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย กับองค์กรภายนอก

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แนวคิดและทฤษฎีของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	จุดเด่นและข้อจำกัด
Parker (1990, อ้างใน บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร, 2553) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ คือ 1) การกำหนดความมุ่งหมายที่มีความชัดเจน 2) ความเป็นกันเอง การรับฟังความคิดเห็น ใช้ความไม่ลงรอยให้เกิดคุณค่า ใช้มติเอกฉันท์ 3) การมีภาวะผู้นำ การมีความสัมพันธ์กับภายนอก 4) การประเมินตนเอง	จุดเด่น บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เน้นความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ข้อจำกัด การไม่มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมของบุคลากรส่งผลให้มีการแยกตัวออกจากองค์การ ไม่ยอมรับองค์การ ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงาน
Putt (1987, อ้างถึงใน บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร, 2553) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มี 4 ประเภท คือ 1) ยึดหลักจิตใจอารมณ์มากกว่าทางกาย 2) เน้นการกระตุ้นให้ทำประโยชน์ 3) เน้นความรับผิดชอบ 4) ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมอย่างจอมปลอมและการมีส่วนร่วมมากเกินไป	จุดเด่น เน้นให้บุคลากรได้ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ความมีคุณธรรม ข้อจำกัด ผู้บริหารองค์การมีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ยึดหลักความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ผู้บริหารองค์การมีการสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ยึดหลักความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

จากตารางที่ 2.1 สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของ Cohen and Uphoff (1997, pp. 40-42) มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นสถานศึกษาเป็นฐาน การบริหารงานโดยการกระจายอำนาจ โดยทุกคนมีส่วนร่วมส่งผลต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติ มีความครอบคลุมในทุกด้าน ซึ่งแนวคิดของ White (1999, อ้างถึงใน บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร, 2553) ได้สนับสนุนแนวคิดนี้ด้วย และยังสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2579 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560, หน้า 15) ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและทฤษฎี การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980, pp. 219 -222) เพื่อนำไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2)

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

การตัดสินใจ ตามแนวคิดของนักวิชาการมีความหมายและกระบวนการตัดสินใจ ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2546) กล่าวว่าการตัดสินใจ (Decision) หมายถึง การเลือกระหว่างทางเลือกซึ่งคาดหวังว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงพอใจจากปัญหาใดปัญหาหนึ่ง แม้ว่าการตัดสินใจในการบริหารไม่ได้เริ่มต้นหรือสิ้นสุดด้วยการตัดสินใจ เพราะต้องมีการกำหนดปัญหาก่อนจึงจะตัดสินใจและเมื่อตัดสินใจแล้วจึงนำไปปฏิบัติ

วิจิตร ตันฑสุทธิ์ และคณะ (2550) กล่าวว่าการตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาตกลงใจชี้ ขาดเลือกทางเลือกที่มีอยู่มากกว่าหนึ่งทางเลือกในอันที่ให้มีการกระทำในลักษณะเฉพาะใดๆ หรือหมายถึงการตกลงใจเลือกข้อยุติ ข้อขัดแย้ง ข้อถกเถียง เพื่อให้มีการกระทำไปในทางหนึ่งทางใดที่ได้มีการพิจารณาเลือกหรือตรวจสอบอย่างรอบคอบแล้ว

ไพลิน ผ่องใส (2533) กล่าวว่าการตัดสินใจ (Decision making) หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง จากหลายๆ ทางเลือกที่ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญและเกี่ยวข้องกับหน้าที่การบริหารหรือการจัดการเกือบทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การจัดการองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การประสานงาน และการควบคุม

Barnard (1964) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่าเป็นเทคนิควิธีที่ลดทางเลือกลงมาให้เหลือเพียงทางเดียว

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลายทางเลือกโดยผ่านการพิจารณาแล้วว่าเป็นทางที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)

ชัยพร ไทยกิ่ง (2550, หน้า 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ร่วมกิจกรรมโดยการร่วมกันวางแผน ร่วมประชุม ร่วมดำเนินงานในลักษณะของการเสียสละเพื่อกระทำการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550, หน้า 34) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานของคณะกรรมการโดยการร่วมมือช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือโดยการบริหารหรือการประสานงานตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ภัทรพล สุดเดือน (2551, หน้า 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยมีบทบาทในการริเริ่มคิด ถ่ายทอดภูมิปัญญา และวางแผน รวมทั้งร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนา

จิรชาย นาบุญมี (2552, หน้า 18) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานว่า เป็นการมีส่วนร่วมในการลงทุนและร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมหลายๆประเภท ทำให้รู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ การดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองจะทำให้เกิดการเรียนรู้และเมื่อเห็นประโยชน์ก็จะสามารถดำเนินกิจกรรมนั้นได้ด้วยตนเองทำให้เกิดความยั่งยืน

Cohen and Uphoff (1981, p. 23) ได้แบ่งส่วนร่วมในการปฏิบัติไว้ 3 ทาง ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร (Resource Contribution) คือ การบริจาคเงินและวัสดุต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วม

2. การมีส่วนร่วมในกาบริหาร (Project Administration and Coordination) คนในองค์การ สามารถรวมในการบริหาร (Project Administration and Coordination) คนในองค์กรสามารถรวมตัวกันในด้านการปฏิบัติงาน ทำหน้าที่ช่วยประสานงานต่างๆ

3. การมีส่วนร่วมในการประสานงานและขอความร่วมมือ (Participation in Enlistment) การขอความร่วมมือโดยต้องพิจารณาผลเสียที่จะเกิดขึ้นและผลกระทบต่อคนในองค์กรที่เข้าร่วมโครงการ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามาร่วมทำประโยชน์ ในกิจกรรมหรือโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ร่วมสมทบค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน ร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่จำเป็น ตลอดจนร่วมแรงในการทำกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่ง ของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงานและการดำเนินการขอความช่วยเหลือให้เกิดประโยชน์ผลดีต่อองค์การ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (2550) ได้กำหนดว่าการร่วมรับผลประโยชน์ เป็นผลจากที่ทุกคน ทุกองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และเกิดผลตามที่จุดประสงค์ และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป หากได้มีการร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ย่อมไม่ยากที่จะเกิดประชาคมท้องถิ่น

อรทัย ก๊กผล (2552, หน้า 12) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ว่าเป็นการร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันซึ่งอาจไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปแบบของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจจะเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

ณัฏฐณิชา หมื่นหนู (2555, หน้า 50) กล่าวถึง การร่วมรับผลประโยชน์ว่าเป็นการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับจากทรัพยากรในท้องถิ่น ผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนา ทั้งด้านวัตถุ ด้านจิตใจและตัวเงิน เพื่อเป็นส่วนกระตุ้นให้กิจกรรมการในท้องถิ่นต่อไปได้

อับดุลคอเล็ต เจะแต (2557, หน้า 313) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรบผลประโยชน์สำหรับการจัดสรผลประโยชน์ของสมาชิกในชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีการระดมทุน โดยมีกฎอยู่อย่างนึ่งว่าสมาชิกในชุมชนจะต้องเข้าร่วม และจะจัดสรรผลประโยชน์ตมผลการดำเนินงานเป็นหลัก

องค์การอนามัยโลกและองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (WHO and UNICEF, 1978, p. 41) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม การได้รับประโยชน์ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่าเทียมกันซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

Cohen and Uphoff (1981, p. 25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แบ่งได้ 3 ชนิด คือ

1. ผลประโยชน์ด้านวัตถุ (Material Benefits) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล
2. ผลประโยชน์ด้านสังคม (Social Benefits) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานด้านสาธารณะการบริการหรือความพึงพอใจจากสาธารณูปโภค
3. ผลประโยชน์ด้านบุคคล (Personal Benefits) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือได้รับการคัดเลือก

Shadid and et al (1982, p. 358) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อตัวบุคคลและสังคมด้วย

Merrill and et al (1989. p. 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์การที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด หากแบ่งตามการได้รับผลประโยชน์ จากการมีส่วนร่วม จะทำให้เข้าใจถึงระดับการมีส่วนร่วมในบางมิติได้ดีขึ้นคือ การเข้ามามีส่วนร่วมตามประโยชน์ที่ดินจะได้รับอย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ (Benefits) หมายถึง การที่คณะกรรมการสถานศึกษา ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ งาน กิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งในด้านบวก และในด้านลบ ด้านบวก ได้แก่ เมื่อการดำเนินงาน มีการได้รับการสนับสนุนด้านสวัสดิการ การยกย่องชมเชย เป็นต้น ด้านลบ ได้แก่ เมื่อการดำเนินงานมีการเกิดข้อผิดพลาดจากการบริหารงาน ทุกฝ่ายให้การยอมรับ พร้อมช่วยกันแก้ไขปัญญาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการมีหนี้สินด้านการแตกแยก ด้านการขัดแย้ง ได้

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (2550) กล่าวว่า การร่วมติดตามประเมินผลการติดตามผล ประเมินผลการดำเนินงานทุกกลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติทราบปัญหาอุปสรรคเพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา ทำให้ประชาคมท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและจะต้องยอมรับผลการดำเนินงานนั้นด้วยเพราะเป็นแนวทางในการวางแผนในอนาคต

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550, หน้า 34) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไว้ว่า เป็นส่วนของการประเมินผลโครงการ ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนา ที่ดำเนินการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมิน

โกวิทย์ พวงงาม (2551, หน้า 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วม ประชาชนย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดีได้รับประโยชน์ หรือส่งผลเช่นไร

จิรชาย นาบุญมี (2552, หน้า 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเป็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญเพราะจะทำให้ชุมชนได้รับทราบถึงผลของการดำเนินกิจกรรม การได้รับประโยชน์จากกิจกรรมและยังเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินผลและเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปสู่ชุมชนอื่นๆ

อับดุลกอเล็ต เจะแต (2557, หน้า 313) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำหรับการประเมินผล คณะทำงานของชุมชนประจำเดือน พร้อมๆ กับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน จากการนำกระบวนการดังกล่าวมาใช้ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นในช่วงที่ชุมชนกำลังประสบกับปัญหา ส่งผลให้การดำเนินงานของคณะทำงานที่เกิดจากการรวมตัวของแกนนำในชุมชนสามารถดำเนินงานได้ง่ายขึ้น

Cohen and Uphoff (1981, p. 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นส่วนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินความก้าวหน้า หรือผลสรุปรวมทั้งโครงการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การมีส่วนร่วมทางตรง และการมีส่วนร่วมทางอ้อม

Shadid and et al (1982, p. 359) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

Chapin (1997, p. 317) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การที่สถานศึกษาได้มอบหมายหน้าที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งส่วนบุคคลและในรูปคณะกรรมการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ติดตาม สรุปรายงาน การเสนอแนะแนวทางการดำเนินการของโครงการ งาน กิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ได้มีการดำเนินการรายงาน เผยแพร่ให้บุคลากร ทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้รับรู้ เพื่อนำผลไปพัฒนากระบวนการทำงานไดดียิ่งขึ้น

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 21 แห่ง ดังนี้ ข้อมูล กลุ่มงานประสานด้านแผนการจัดการศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

1.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น	จำนวน 1 แห่ง
2.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแคนใหญ่	จำนวน 2 แห่ง
3.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน	จำนวน 4 แห่ง

4.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ จำนวน 2 แห่ง
5.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนรัง จำนวน 2 แห่ง
6.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง จำนวน 1 แห่ง
7.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง จำนวน 2 แห่ง
8.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบูรณ์ จำนวน 2 แห่ง
9.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว จำนวน 1 แห่ง
10.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง จำนวน 3 แห่ง
11.ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง จำนวน 1 แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจการดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่และเจตนารมณ์ของรัฐบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น
   1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลแคนใหญ่
   2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแคน
   2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองเขวา
3. องค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน
   3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดงลาน
   3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบ้านหนองจิก
   3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเอื้ออาทร
   3.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกสูง
4. องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์
   4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตำแย
   4.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอกนายูง
5. องค์การบริหารส่วนตำบลโนนรัง
   5.1 ศูนย์พัฒนาเล็กบ้านโนนรัง
   5.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านค้อ
6. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง
   6.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง
7. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง
   7.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลรอบเมือง
   7.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแก่นทราย

8. องค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบูรณ์
   8.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแมต
   8.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสังข์
9. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว
   9.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองแก้ว
10. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง
   10.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแวง
   10.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดู่
10.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฝาง
11. องค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง
   11.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภลักษณ์ คงทวี (2556, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการบริหารวิชาการและด้านงานบุคคล และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วณีพร โสนะชัย (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเมืองเลย โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือ ด้านบุคลากรและด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วราภรณ์ อินต๊ะปัญญา (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 คือ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากกมา

ไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 64.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศิรินาถ แสนบุ่งค้อ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียน สังกัดสักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา อาชีพประเภทกรรมการ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อัญชุลี อุดรกิจ และคณะ (2559, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครู ผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าทุกด้าน ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนางานในสถานศึกษา ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้าน การพัฒนาวิชาการมีปัญหามากกว่าทุกด้านข้อที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ เผยแพร่สื่อการเรียนที่ผลิต ตลอดจนเทคนิค และวิธีการใช้ให้แก่ครู หรือบุคลากรอื่นในโรงเรียน รองลงมา คือ ใช้สื่อการสอน ที่หลากหลายเพื่อให้ ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรม การเรียนรู้ 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยตามความคิดเห็นของข้าราชการ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา พบว่า (2.1) ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงาน ของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2.2) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาด ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทาง ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า

(3.1) ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้ช่วยต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อการ ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนา ผู้เรียนอย่างแท้จริง (3.2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้ช่วยจะต้องพัฒนาการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพ กาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การปลูกฝังวินัย ประชาธิปไตย ให้แก่ผู้เรียน การสร้างค่านิยมที่ดีงาม และความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3.3) ด้านการพัฒนาวิชาการ ครูผู้ช่วยควรมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้และ สร้างเครือข่ายทางวิชาการ (3.4) ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ครูผู้ช่วยควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม พัฒนาสถานศึกษาเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานด้านสารสนเทศของโรงเรียน งานสนับสนุน วิชาการ งานโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความ คิดเห็นและค่านิยมร่วมในการพัฒนาโรงเรียน (3.5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ครูผู้ช่วยควร ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน มีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนให้ความร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชน นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้บริการชุมชนและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ข้อมูลคำแนะนำแก่ชุมชนเกี่ยวกับการใช้สถานที่ของสถานศึกษาในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สถานศึกษากับชุมชนจัดร่วมกัน อย่างเต็ม ความสามารถ

สาธิต ปรัชญาอริยะกุล และคณะ (2560, บทคัดย่อ) เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาของ โรงเรียนแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนเชิงบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการ การศึกษาในงาน 6 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบริหาร งานบุคคล งานงบประมาณ งานระดมทรัพยากรและงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมทั้งสภาพจริงและความคาดหวังสูงสุด สำหรับการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมตามสภาพจริงมากที่สุด คือ ร่วมดำเนินการและระดับการมีส่วนร่วมตามความ คาดหวังคือร่วมวางแผน ส่วนการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลทั้งสภาพจริงและความคาดหวังมี ส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด 2. รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของ องค์กรในชุมชนเชิงบูรณาการที่เหมาะสมจะต้องอยู่บนพื้นฐานการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ตลอดชีวิตการบูรณาการ และการศึกษาเชิงพื้นที่โดยใช้วิธีการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาครั้งนี้ สรุปได้ว่า การส่งเสริม มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่น ควรจะเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาอย่างเต็มที่ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษามีหลากหลายบทบาทหน้าที่และมีแนว ทางการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานศึกษาขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการมุ่งที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ปาริชาต สุนทร (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และรองลงมาคือด้านการนิเทศภายในส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน 2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ พบว่ามีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน 3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือกันของครูในแต่ละรายวิชาในการบูรณาการ แนวทางการแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสร้างความเข้าใจกับตัวหลักสูตรให้ไปในแนวทางเดียวกันเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการบูรณาการผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและรับฟังความคิดเห็นจากครู

มูนา จารง (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า 1. ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ร่องลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และค้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกเพศ การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 คือผู้บริหารควรมีการวางแผนงานค้านวิชาการ ควรพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นและควรมีการนิเทศการศึกษาเป็นระยะๆ

อัจฉรา จงดี (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรีระยองและตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรีระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรีระยองและตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วม ในการบริหาร

สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรีระยอง และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฟิกรี แก้วนวล (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้าน บริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุ และระยะเวลาในการเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 ด้าน พบว่า ด้านวิชาการ 1) ต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน 2) ต้องมีส่วนร่วมในการ ประชุม เพื่อเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ด้านการบริหารงบประมาณ 1) ต้องมีส่วนร่วมในการรับรู้ รายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณในแต่ละปีของสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและ วางแผนการใช้งบประมาณภายในสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล 1) ต้องมีส่วนร่วมในการ กำหนดคุณสมบัติ เกี่ยวกับการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาสอนในสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการบริหารทั่วไป 1) คณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการจัดท าข้อมูลสารสนเทศและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ ข่าวสารของสถานศึกษา 2) ต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

นิติกร วรรณชา วิรัลพัทร วงศ์วัฒน์เกษม (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก 2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

จุฑามาศ พันสวรรค์ (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปลานกลาง 0.47 ส่วนปัญหาของการมีส่วนร่วม คือ คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนติดภารกิจไม่สามารถมาประชุมได้ อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของคระกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ 3 รูปแบบ คือ สร้างการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ เพิ่มช่องทางการติดต่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ไลน์ เฟซบุ๊ก วารสาร การสร้างความตระหนัก ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการก่อน – หลัง 4 ครั้ง/ปี 3) ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ จำนวนโครงการที่มีมากเกินไป ทำให้ครูและบุคลกรมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น

เพชรพิศา เซ่งลอยเลื่อน และจรัส อติวิทยาภรณ์ (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับรู้ปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมการ วางแผน ตามลำดับ โดยด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ระเบียบ สิทธิชัย (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเชียงคานพระพุทธบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน เชียงคานพระพุทธบาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากสูงสุด 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน เชียงคานพระพุทธบาท จำแนกตามสถานภาพภาพรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมสูงกว่าคณะกรรมการภายนอกสถานศึกษา ส่วนขนาดของสถานศึกษาภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน เชียงคานพระพุทธบาท คือ ควรมีการประชุมวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อรับฟัง คำชี้แจง เกี่ยวกับภารกิจของคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมทักษะการปฏิบัติงาน และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาร่วมกัน

อมรวรรณ สุวรรณโฉม, พิมผกา ธรรมสิทธิ์, ชัชภูมิ สีชมภู (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัย พบว่า1. สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับส่วนความต้องการจำเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ 2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนคณะครูและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกันพิจารณาเสนอแผนงานโครงการและงบประมาณเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กสร้างเครือข่ายกับชุมชนให้สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานครูและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสานงานบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาสอนเสริมและร่วมกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและติดตามผลการดำเนินการจัดการศึกษาทุกด้านและด้านการมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและประเมินผลผู้ปกครอง ชุมชน ครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำกับติดตามและประเมินผลการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปีการศึกษาและนำข้อมูลจากผลการประเมินไปปรับปรุงแผนพัฒนาให้บรรลุผลตามเป้าหมายจนเป็นที่ยอมรับของชุมชน

นรินทร์ รินพนัสสัก, สังวาร วังแจ่ม และจันทรฉาย ยมสูงเนิน (2566, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการวางแผน ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. ด้านการเตรียมการแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ด้านการเตรียมการ ควรให้ให้ผู้มีส่วนร่วม รู้หน้าที่และลำดับขั้นตอนในการเตรียมการด้านการวางแผนผู้บริหารทุกระดับต้องวางแผนในการจัดบุคลากร ให้ตรงกับงาน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ควรมุ่งเน้นการนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ จากการดำเนินงาน มาปรับพัฒนา และปรับเปลี่ยนนโยบายการดำเนินงาน

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การส่งเสริมมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองประชาชนในพื้นที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องถิ่น ควรจะเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมนากรพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษามีหลากบทบาทหน้าที่และมีแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานศึกษาขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ แต่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันในการมุ่งที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศ ที่ได้ทำการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา ดังนี้

Bell (1992) ได้วิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วม และไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน คือ ผู้ปกครองเชื่อว่าการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการช่วยเหลือครู และเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็ก ได้มีการพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนเหตุผลของผู้ปกครองที่ไม่ไดมีส่วนร่วมในการศึกษาของโรงเรียน คือ โรงเรียนไม่เรียกร้องขอความร่วมมือและผู้ปกครองไม่มีเวลาต้องทำงาน นอกจากนี้ปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การศึกษาอาชีพ แต่ปัจจัยทางเชื้อชาติไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Wethem (1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการติดต่อประสานงานและทัศนคติต่อการติดต่อประสานงานระหว่างผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็ก ตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครอง 88 คน และพี่เลี้ยงเด็ก 34 คน จากสถานรับเลี้ยงเด็ก 4 แห่ง ในร็อสคแลนด์ คันทรีย์ รัฐนิวยอร์ค การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความถี่ และเนื้อหาในการติดต่อสื่อสารพอใจในระดับของการติดต่อสื่อสารและทัศนคติระหว่างผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทางสถิติ และใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้บริหาร เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ การเตรียมบุคลากร และโอกาสของผู้ปกครองในการร่วมวางนโยบายและตัดสินใจในกิจกรรมสถานรับเลี้ยงเด็ก จากข้อมูลแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างผู้ปกครองและบุคลากรในหลายด้านที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กและผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ในด้านอุปสรรคที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสาร ถูกระบุว่ายังมีในทั้ง 2 ระบบ โดยเกี่ยวข้องกับนโยบายของสถานรับเลี้ยงเด็ก การวิจัยและการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยที่ถูกอภิปลายถึง

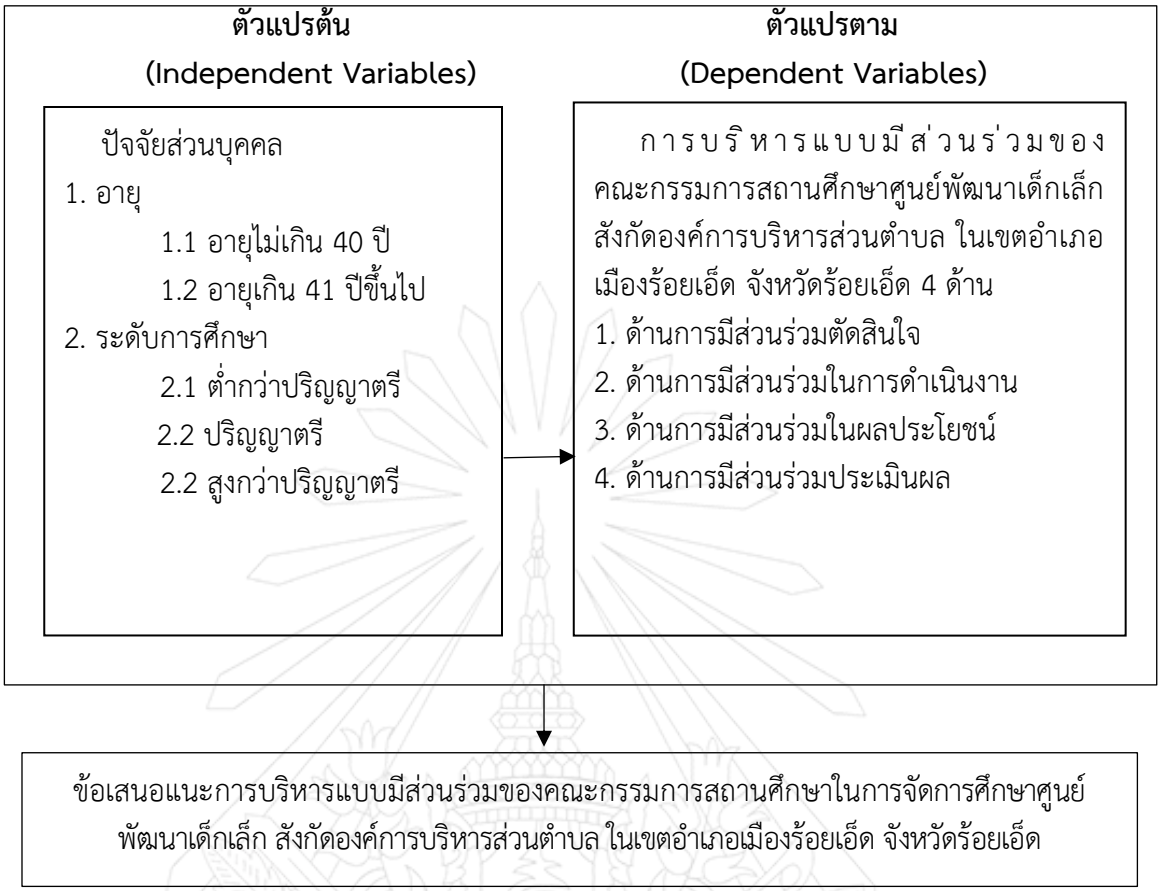
Rock (2003) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนระหว่างคณะกรรมการโรงเรียนและชุมชนในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและความสามารถร่วมในการตัดสินใจ โดยจัด การศึกษาพบว่า คณะกรรมการโรงเรียนอาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตัดสินใจ โดยจัดหารูปแบบที่เข้ากันได้กับชุมชน เสนอรูปแบบการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ในการตัดสินใจแบบช่วยเหลือกัน คณะกรรมการโรงเรียนมีการช่วยเหลือในการตกลงใจหาวิธีการดำเนินการที่เป็นประโยชน์กับชุมชน มีการตกลงตัดสินใจในผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกัน

จากผลการศึกษาดังกล่าว สรุป ได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาชุมชนอยู่ในฐานะผู้ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ซึ่งรวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีต่อ

สถานศึกษา ขณะเดียวกันหากว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังรอที่จะให้ผู้ปกครองพร้อม หรือมุ่งให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียงรูปแบบเดียวนั้นการพัฒนาการศึกษาเป็นไปด้วยความล่าช้า ทำให้การศึกษาไม่ตอบสนองต่อการพัฒนาเด็กนักเรียนเต็มตามศักยภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองทุกคนมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆ ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ทั้งนี้เพราะเหตุผลสำคัญโดยตรงคือ ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กเป็นกลุ่มพลังสำคัญ มีความใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงนั้น ย่อมจะมีความผูกพันมีความรักความเอาใจใส่และต้องการมีส่วนร่วมที่ให้ผลทางตรง ด้วยเนื้อหาวิชาที่ครูจัดการเรียนการสอนและอบรมสั่งสอนเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น เมื่อมีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมก็เท่ากับให้เด็กได้มีการฝึกปฏิบัติจริงที่บ้าน ทำให้เด็กนักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้มีผลงานและผลการเรียนที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งรวมถึงการอ่านหนังสือ การวาด การระบายสี การเล่มเกม และการปฏิบัติตามคำแนะนำได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สถานศึกษาจึงควรจัดการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียน รวมทั้งสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกำหนดขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยยึดตามแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980, pp. 219-222) ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ (Benefits) 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ดจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จาก 21 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 282 คน (กลุ่มประสานแผนการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ดจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 21 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้แทนศาสนา ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนด้านสาธารณสุข ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนสำนักกองการศึกษา ผู้แทนนักวิชาการศึกษา ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้แทนผู้ช่วยครู หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 165 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610) จากนั้นผู้วิจัยทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา	21	10
ผู้แทนศาสนา	21	10
ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน	40	20
ตำบล	40	20
ผู้แทนชุมชน	21	10
ผู้แทนด้านสาธารณสุข	40	20
ผู้แทนผู้ปกครอง	10	8
ผู้แทนสำนักกองการศึกษา	10	8
ผู้แทนนักวิชาการศึกษา	58	49
ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้แทนผู้ช่วยครู หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	21	10
รวม	**282**	**165**

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามว่าด้วยปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีรายละเอียดเกี่ยวกับ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของบุคลากรที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างเกี่ยวกับการทำวิจัย

2) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิดจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

3) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาด้วยตัวผู้วิจัยเอง และนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

4) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) พระครูชัยรัตนากร, ดร. 2) ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี 3) นางรุ่งทิวา กงแหลม เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Consistency) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6) นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์พิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

7) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะครูโรงเรียนบ้านนาโพธิ์สหพันธ์พิทยาภรณ์ จำนวน 30 คน

8) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

9) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบกลับคืนมาเพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) ดังต่อไปนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดโดยจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา โดยการทดสอบที (t - test แบบ Independent Samples) และประสบการณ์ในการทำงาน (F - test)

4) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ และทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

5) วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของบุคลากรที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of item Objective Congruence) (ไพศาล วรรณคำ, 2562)

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2})$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3.6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1) ค่าความถี่ (Frequency)

2) ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คำนวณได้จากสูตร

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คำนวณได้จากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - \sum(X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
n แทน จำนวนตัวอย่าง

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการสอบสมมติฐาน

1) การทดสอบแบบ t – test (Independent Sample) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$t = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \qquad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ
$\overline{X_1}, \overline{X_2}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2
S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2
n_1, n_2 แทน จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1, 2
df แทน องศาอิสระ

2) การทดสอบแบบ F-test (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F
MS_b แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant level)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุต่างกัน โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้แทนศาสนา ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนด้านสาธารณสุข ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนสำนักกองการศึกษา ผู้แทนนักวิชาการศึกษา ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ ผู้แทนผู้ช่วยครู หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1. อายุไม่เกิน 40 ปี	75	45.50
2. อายุ 41 ปี ขึ้นไป	90	54.50
รวม	**165**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
1. ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	43	26.10
2. ระดับปริญญาตรี	89	53.90
3. ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	33	20.00
รวม	**165**	**100.00**

จากตารางที่ 4 .1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 อายุ 41 ปี ขึ้นไป จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 มีระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 ระดับปริญญาตรี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ดังตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)	3.73	0.65	3	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)	3.61	0.68	4	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)	3.77	0.69	2	มาก
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)	3.84	0.64	1	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.74**	**0.63**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.63) โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\overline{X}$ =3.84, S.D.=0.64) การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.69) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.65) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.92	0.66	2	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.94	0.77	1	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น	3.71	0.74	4	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.68	0.94	5	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรมหรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.61	0.86	8	มาก
6	ท่านได้เข้าร่วมประชุมวางโครงการ หรือกิจกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีละ 1 ครั้ง	3.81	0.74	3	มาก
7	ท่านได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้านไม่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการ	3.62	0.84	7	มาก
8	ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา	3.61	0.87	9	มาก
9	ท่านมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.67	0.75	6	มาก
	รวมเฉลี่ย	**3.73**	**0.65**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.65) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.94, S.D.=0.77) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.92, S.D.=0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.87)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)	ระดับการปฏิบัติ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.79	0.82	1	มาก
2	ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.43	0.88	8	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของการพัฒนาเด็กเล็ก	3.72	0.90	2	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.65	0.82	5	ปานกลาง
5	ท่านได้ร่วมในงาน หรือกิจกรรม ในโครงการส่งเสริมสุสาขภาพอนามัยของการพัฒนาเด็กเล็ก	3.61	0.87	6	มาก
6	ท่านได้ร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษากับผู้ปกครองเด็กเล็ก	3.72	0.96	3	มาก
7	ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.42	0.76	9	ปานกลาง
8	ท่านได้ร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.48	0.74	7	ปานกลาง
9	ท่านได้ร่วมในการเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	3.71	0.80	4	มาก
	รวมเฉลี่ย	**3.61**	**0.68**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.68) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.82) รองลงมา คือ ท่านได้ในงานหรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของการพัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.42, S.D.=0.76)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)	ระดับการปฏิบัติ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.42	0.76	8	ปานกลาง
2	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการ ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน	3.48	0.74	7	ปานกลาง
3	เด็กนักเรียนในปกครองของท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.71	0.80	2	มาก
4	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	3.52	0.85	6	มาก
5	ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำให้พบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้ปกครองเด็กนักเรียนมากขึ้น	3.67	0.89	3	มาก
6	ท่านคิดว่าเด็กนักเรียนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ศูนย์พัฒนาแด็กเล็กได้ดำเนินการ	3.66	0.84	4	มาก
7	ท่านเห็นว่าเด็กนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการ	3.63	0.89	5	มาก

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)	ระดับการปฏิบัติ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
8	ท่านเห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับระหว่างคณะกรรมสถานศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถพัฒนาหรือแก้ปัญหาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างยั่งยืน	3.72	0.84	1	มาก
	รวมเฉลี่ย	**3.77**	**0.69**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.669) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านเห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับระหว่างคณะกรรมสถานศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถพัฒนาหรือแก้ปัญหาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างยั่งยืน ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.84) รองลงมา ได้แก่ เด็กนักเรียนในปกครองของท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.71, S.D.=0.80) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.42, S.D.=0.76)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)	ระดับการปฏิบัติ			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลกิจกรรมหรือโครงการเด็กนักเรียน	3.84	0.79	5	มาก
2	ท่านได้ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียน	3.81	0.75	6	มาก
3	ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	3.75	0.73	8	มาก
4	ท่านได้ร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ	3.81	0.83	7	มาก
5	ท่านร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ	3.87	0.82	4	มาก
6	ท่านได้ร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล	3.96	0.86	1	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.92	0.66	3	มาก
8	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.94	0.77	2	มาก
9	ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.71	0.74	9	มาก
	รวมเฉลี่ย	**3.84**	**0.64**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.84, S.D.=0.64) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านได้ร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อ

เป็นข้อมูลในการประเมินผล ($\overline{X}$ =3.96, S.D.=0.86) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.94, S.D.=0.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\overline{X}$ =3.71, S.D.=0.74)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีอายุ โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	อายุ				t	Sig
	อายุไม่เกิน 40 ปี		อายุ 41 ปี ขึ้นไป			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)	3.59	0.68	3.85	0.59	-2.712	.906
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)	3.48	0.69	3.72	0.66	-2.239	.644
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)	3.69	0.76	3.83	0.62	-1.272	.134
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)	3.79	0.74	3.89	0.55	-.988	.005*
รวมเฉลี่ย	**3.64**	**0.69**	**3.82**	**0.57**	**.240**	**-1.902**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.8 - 4.9

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประสบการณ์การทำงาน								
	ต่ำกว่าปริญญาตรี			ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)	3.72	0.60	มาก	3.74	0.76	มาก	3.72	0.29	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)	3.57	0.47	มาก	3.64	0.83	มาก	3.59	0.48	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)	3.70	0.59	มาก	3.76	0.82	มาก	3.88	0.25	มาก
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)	3.86	0.70	มาก	3.79	0.72	มาก	3.98	0.10	มาก
รวมเฉลี่ย	**3.71**	**0.56**	**มาก**	**3.73**	**0.76**	**มาก**	**3.79**	**0.22**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏดังนี้

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.71, S.D.=0.56) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.70) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.60) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ($\overline{X}$ =3.57, S.D.=0.47)

2. ปริญญาตรี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.76) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.72) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.82) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ($\overline{X}$ =3.64, S.D.=0.83)

3. สูงกว่าปริญญาตรี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.22) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.10) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.25) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.48)

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)	ระหว่างกลุ่ม	.028	2	.014	.033	.967
	ภายในกลุ่ม	68.613	162	.424		
	รวม	**68.642**	**164**			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)	ระหว่างกลุ่ม	.147	2	.074	.156	.856
	ภายในกลุ่ม	76.534	162	.472		
	รวม	**76.681**	**164**			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)	ระหว่างกลุ่ม	.570	2	.285	.602	.549
	ภายในกลุ่ม	76.592	162	.473		
	รวม	**77.161**	**164**			
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)	ระหว่างกลุ่ม	.927	2	.464	1.123	.328
	ภายในกลุ่ม	66.848	162	.413		
	รวม	**67.775**	**164**			
รวมเฉลี่ย	**ระหว่างกลุ่ม**	**.122**	**2**	**.061**	**.152**	**.859**
	ภายในกลุ่ม	**65.011**	**162**	**.401**		
	รวม	**65.133**	**164**			

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	25
2	ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา	18
3	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	25
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน		
1	ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	21
2	ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	18
3	ท่านได้ร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	25
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์		
1	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	24
2	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการ ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน	25
3	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	25

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	25
2	ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	25
3	ท่านได้ร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ	24

จากตารางที่ 4.10 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการ ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหารควรร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม อายุ และระดับการศึกษา 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปต่ำสุด การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1.1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา

1.2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ ท่านได้ในงานหรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของการพัฒนาเด็กเล็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านเห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับระหว่างคณะกรรมสถานศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถพัฒนาหรือแก้ปัญหาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างยั่งยืน รองลงมา ได้แก่ เด็กนักเรียนในปกครองของท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านได้ร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาควรยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหารควรร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการบริหารแบบประชาธิปไตยที่บุคคลผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร โดยรูปแบบการบริหารในปัจจุบัน ได้แก่ การปรึกษาหารือ กลุ่มคุณภาพ ระบบข้อเสนอแนะและระบบส่งเสริมให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานมีส่วนดำเนินการซึ่งเป็นลักษณะเน้นการกระจายอำนาจให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงาน เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ ควรประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การ แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การแล้ว การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ระหว่างกลุ่มสมาชิกและความร่วมมือนั้นจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวีการ (2550, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาของพวกเขาและต้องการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ และสอดรับกับงานวิจัยของ ปาริชาต สุนทร (2560, หน้า 58) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1.1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลาย ทางเลือกโดยผ่านการพิจารณาแล้วว่าเป็นทางที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วง

ดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้าร่วมประชุมวางโครงการ หรือกิจกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีละ 1 ครั้ง ร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น มีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็น คัดค้านไม่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการ มีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของ ริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2546) กล่าวว่าการตัดสินใจ (Decision) หมายถึง การเลือกระหว่างทางเลือกซึ่งคาดหวังว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงพอใจจากปัญหาใดปัญหาหนึ่ง แม้ว่าการ ตัดสินใจในการบริหารไม่ได้เริ่มต้นหรือสิ้นสุดด้วยการตัดสินใจ เพราะต้องมีการกำหนดปัญหาก่อนจึงจะตัดสินใจและเมื่อตัดสินใจแล้วจึงนำไปปฏิบัติ และสอดรับกับงานวิจัยของ ศิรินาถ แสนบุ่งค้อ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียน สังกัดสักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในอำเภอภูหลวง จังหวัดเลย มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมหรือโครงการ โดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ ร่วมสมทบค่าใช้จ่าย วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน ร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่จำเป็น ตลอดจนร่วมแรงในการทำกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงานและการดำเนินการขอความช่วยเหลือให้เกิดผลดีแก่องค์การ โดยคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของการพัฒนาเด็กเล็ก ได้ร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษากับผู้ปกครองเด็กเล็ก ร่วมในการเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ร่วมในงาน หรือกิจกรรม ในโครงการส่งเสริมสุสาขภาพอนามัยของการพัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับแนวคิดของ ภัทรพล สุดเดือน (2551, หน้า 9) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คือ การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยมีบทบาทในการริเริ่มคิด ถ่ายทอดภูมิปัญญา และวางแผน รวมทั้งร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนา และสอดรับกับงานวิจัยของ ฟิกรี แก้วนวล (2560, หน้า 6) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ

บริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์เป็นการที่คณะกรรมการสถานศึกษา ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการ งาน กิจกรรม ของสถานศึกษา ทั้งในด้านบวกและในด้านลบ ด้านบวก ได้แก่ เมื่อการดำเนินงาน มีการได้รับการสนับสนุนด้านสวัสดิการ การยกย่องชมเชย เป็นต้น ด้านลบ ได้แก่ เมื่อการดำเนินงานมีการเกิดข้อผิดพลาดจากการบริหารงาน ทุกฝ่ายให้การยอมรับ พร้อมช่วยกันแก้ไขปัญญาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการมีหนี้สินด้านการแตกแยก ด้านการขัดแย้ง เป็นต้น โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับระหว่างคณะกรรมสถานศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถพัฒนาหรือแก้ปัญหาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างยั่งยืน เด็กนักเรียนในปกครองของท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำให้พบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้ปกครองเด็กนักเรียนมากขึ้น เด็กนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการ ได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการ ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบล มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (2550) ได้กำหนดว่าการร่วมรับผลประโยชน์เป็นผลจากที่ทุกคน ทุกองค์กรได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และเกิดผลตามที่จุดประสงค์ และเป้าหมายไว้ ทุกคนก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติร่วมกัน และทุกคนก็ต้องรักษาประโยชน์ที่ได้นี้ให้ได้รับตลอดไป หากได้มีการร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ย่อมไม่ยากที่จะเกิดประชาคมท้องถิ่น และสอดรับกับงานวิจัยของ นิติกร วรรณชา วิรัลพัทร วงศ์วัฒน์เกษม (2562, หน้า 6) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 อยู่ในระดับมาก

1.4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมประเมินผลเป็นการที่สถานศึกษาได้มอบหมายหน้าที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งส่วนบุคคล และในรูปคณะกรรมการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ติดตาม สรุปรายงาน การเสนอแนะแนวทางการดำเนินการของโครงการ งาน กิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ได้มีการดำเนินการรายงาน เผยแพร่ให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาได้รับรู้เพื่อนำผลไปพัฒนากระบวนการทำงาน โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลกิจกรรมหรือโครงการเด็กนักเรียน ได้ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียน ได้ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียน ได้ร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดล้องกับแนวทางของ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (2550) กล่าวว่า การร่วมติดตามประเมินผลการติดตามผลประเมินผลการดำเนินงานทุกกลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติทราบปัญหาอุปสรรคเพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา ทำให้ประชาคมท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและจะต้องยอมรับผลการดำเนินงานนั้นด้วยเพราะเป็นแนวทางในการวางแผนในอนาคต และสอดรับกับงานวิจัยของ อัจฉรา จงดี (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรีระยอง และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงในการกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นการติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมและพัฒนาชุมชน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอายุน้อยหรืออายุมากต่างก็มีวุฒิภาวะ และการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไทยยังคงเป็นแบบผู้น้อยให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้ที่มีอายุมากกว่า การทำงานจึงเสมือนเป็นแบบพี่สอนน้อง การประสานและการร่วมงานกันจึงมีลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยกันจึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรพิศา เซ่งลอยเลื่อน และจรัส อติวิทยาภรณ์ (2564, หน้า 17) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการ ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหารควรร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระเบียบ สิทธิชัย (2565, หน้า 149) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเชียงคานพระพุทธบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน เชียงคานพระพุทธบาท คือ ควรมีการประชุมวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อรับฟัง คำชี้แจง เกี่ยวกับภารกิจของคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมทักษะการปฏิบัติงาน และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาร่วมกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายเพื่อการปฏิบัติที่ดีต่อไป

2) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.3.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

ผู้วิจัยได้เสนอแนะจากผลการวิจัยได้ดังนี้

1) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

3) เนื่องจากผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ (Benefits) 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกันฉะนั้นจึงควรสร้างข้อมูลข้อคำถามจากแบบสอบถามให้มีความหลากหลายและมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรมีการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเจาะลึกถึงสาเหตุการแก้ไขปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

2) ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์กรและบุคลากรทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยพ์ จำกัด

_____. (2563). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). บุ๊คพอยส์,

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยปัตตานี.

ธงชัย สันติวงษ์. (2546). *หลักการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธีรรัตน์ กิจจารักษ์. (2542). *คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร.* เพชรบูรณ์: สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์

ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

รุจิร์ ภู่สาระและจนั ทรานี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

วินัย ดิสสงค์ และถวัลย์ มาศจรัส. (2550). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *การบริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

เสนาะ ติเยาว์. (2543). *หลักการบริหาร.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยลัยธรรมาธิราช.

สมยศ นาวีการ. (2550). *การบริหาร.* กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สัมมา รธนิธย์. (2560). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

Argyris, C. (1964). *Interpersonal competence and organizational effectiveness.* Homewood: Lrwin- Dorsey.

Cohen, John M. and Uphoff. (1977). *Norman T., Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. New York: the Ruasl Development Committee Center for international stusies, Cornell University.

Good, C.V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.

Gregg, R.T. (1997). *Administrative Behavior in Education*. New York: McGraw-Hill.

Jesse. B. (1999). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Row.

JP. WHang. (1981). *Participation in Planned Development*. New York: Wageninggen.

Joseph M. Putti, (1987) *Management: A Function Approach*. Singapr: McGraw- Hill Book Company.

Keith Davis.(1981). *Human Behavior at Work: Organizational Behavior*. Now York: McGrow-Hill Book Company.

M. Sashkin, (1982). *A manger's guide to participative management*. New York: AMA. Membership publication Divesion.

Rensis Likert, (1961). *The Human Organization*. New York: McGraw-Hill BooK co.

Rensis Likert. (1964). *New Patterns of Management*. New York: Mcgraw-Hill Book Compant lnc.

Russell C. Swansburg, (1996). *Management and Leadership for Nurse Manager*. (2nd ed.). Boston: Jones and Bartlett Publixhers.

Sergiovanni. (1980). *Education Governance and Administrational Englewood Cliffs*, N.J. : Prentice-Hall.

SIMON, Herbert A. (1976). *Administrative Behavior: A study of Decision-making Processes In Administrative Organization* (3rd ed.). With new introduction. New York: The Free Press.

William P. Anthony. (1978). *Participative management*. Massachusetts: Addition Wesley.

Willam P.Anthony. (1978). *Participative Management*. Massachusetts: Addition-Wesley.

2) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

ขวัญใจ เลิศฤทธิ์วิมานแมน. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับการจัดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชการการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ณัฐรฎา พวงจันทร์. (2553). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

นิติกร วรรณชา วิรัลพัทร วงศ์วัฒน์เกษม. (2562). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเสลภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, วิทยาลัยนครราชสีมา.

นิตยา วีระพันธ์. (2559). *รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการสึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

ประธาน ยศรุ่งเรือง (2559). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ปาริชาต สุนทร. (2560). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิขาการจัดการศึกษาวิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

เพชรพิศา เซ่งลอยเลื่อน และจรัส อติวิทยาภรณ์. (2564). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

มูนา จารง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). *การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เยาวเรศ ตระกูลวีระยุทธ. (2558). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขีดสมรรถนะสูง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล. (2553). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สุรัตน์ โตเขียว (2560). *รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุนิสา มุ้ยจีน. (2563). *การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สุภาภรณ์ เที่ยงทางธรรม. (2564). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยใช้สมองเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สมสมัคร พงษ์ศิริพัฒน์. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดซิกซ์ ซิกม่ากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์.

อัจฉรา จงดี. (2560). *การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรีระยองและตราด.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

3) สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง

3.1 บทความในวารสาร

จงดี เพชรสังคูณ. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6*(1), 601-610.

พิชามญธ์ แซ่จัน. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการบัณฑิต วิทยาลัยสวนดุสิต, 14*(2), 33-50.

นรินทร์ รินพนัสสัก, สังวาร วังแจ่ม และจันทรฉาย ยมสูงเนิน. (2566). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5*(3), 687-700.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินถา ศิริวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ, 4*(1), 176-187.

นวรัตน์ ไวชมพู และสุจิตรา จรจิตร. (2560). การเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์พยาบาล Change to Professional Learning Community in the 21st Century of Nursing Instructors". *เครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุข ภาคใต้, 4*(1), 269.

ระเบียบ สิทธิชัย. (2565). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเชียงคานพระพุทธบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 6*(1), 86-101.

วริยะ วรายุ และอนุชา กอนพ่วง. (2560). การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านดอนมูล (สุวรรณสาราษฎร์บำรุง) โดยเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา. *มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19*(4), 249.

สาธิต ปรัชญาอริยะกุล, พิณสุดา สิริธรังศรี และสินธะวา คามดิษฐ์. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนเชิงบูรณาการ. *สุทธิปริทัศน์, 31*(100), 283 - 284.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, การบริหารแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมหาจุฬาวิชการ, 4*(1), 176.

จิตรจรูญ ทรงวิทยา (2561). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 3*(1), 8.

สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). *การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วารสารมนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8*(2), 78.

อัญชุลี อุดรกิจ และพงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2559). สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. *มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 16*(1), 283.

เศรษฐภูมิ เถาชารี, การบริหาร การจัดการ. *บทความอินดัสเตรียล เทคโนโลยี รีวิว Industrial technology review, 21*(276), 114-120.

4) เอกสารสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

วันชัย โกลละสุต ,การบริหารแบบมีส่วนร่วม. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2562 จาก Http://kmcenter.th/kmc08/km_52/km _team53.htm

สมยศ นาวีการ,การบริหารแบบมีส่วนร่วม. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2562, จาก https;//www.gotoknow.org/posts/334443.

ภาคผนวก

ภาคผนวก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องเมือเพื่อการวิจัย

1) พระครูชัยรัตนากร, ดร.

- ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

- ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3) นางรุ่งทิวา กงแหลม

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๒๗ **วันที่** ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูชัยรัตนากร, ดร.

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเรียนมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๒๗ **วันที่** ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อนุเคราะห์ปรับปรุงแก้ไข

(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

๒๐/๑/๖๗.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ ๐๐๔๓

๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เรียน นางรุ่งทิวา กงแหลม ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ยินดีรับเป็นผู้เชี่ยวชาญ

(นางรุ่งทิวา กงแหลม)

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ ๐๐๘๒

๓๑ มกราคม ๒๕๖๗

โรงเรียนบ้านนาโพธิ์(สหพันธ์พิทยาภรณ์)
เลขรับที่ 23
วันที่ ๓ ม.ค. ๖๗
เวลา 10 06 น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาโพธิ์ (สหพันธ์พิทยาภรณ์)

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๖๒ ๖๐๕๙๔๖๐

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๑๐๙๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลเหนือเมือง
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๗/ว๐๙๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนแก่น

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

๑๒ ก.พ. ๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลคงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๖๐๙๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงลาน.

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๙๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร พระมหาจงดี ศรีนิรหาโร ป.ธ.๙

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

สมนง
13 ก.พ. 2567

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๔๑

90 กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเมือง

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

12/2/67

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๙๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ.เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

๑๒ ก.พ. ๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๑๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ.เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

12/2/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๒๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

รับรอง
12/2/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
แยกเลี่ยงเมือง ตำบลสะอาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๑๐๙๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสาเกตใหญ่

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

(นายสมปอง เกรือผือ)
ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลคงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๑๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวชิราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๑๔๑

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์
รับหนังสือที่ ๒๔๑
วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
เวลา ๐๙.๐๗ น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

ด้วย นางนงนุช ศรีชัยตุง เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๑ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL COMMITTEES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTER UNDER THE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINEC)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน นายก อบต.นาโพธิ์
- เพื่อโปรดทราบ
- ด้วย นศ. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ชาย นางนงนุช ศรีชัยตุง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับงานวิจัย
- เห็นควรพิจารณา / สอบถาม นศ.ศึกษา

(นางสาวสุจิตติกา แก้วนาเหนือ)
เจ้าพนักงานธุรการ

ขอเจริญพร

พ.เมธีวชิราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

(นางสาวรัชดาวรรณ ไชยยศ)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(นางกรวัณหทราภรณ์ พิมพะวงษ์)
หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป

(นางชุจรีตมี พิริยะธนกุล)
หัวหน้าสำนักปลัด

(นายพิชัย ไชยชันษ์)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๘ ๘๕๑๙๗๕๔๗

(นางกัญญา ตลาดชัย)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อทุกตอน ตรงตามสภาพความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถาม

นางนงนุช ศรีชัยตุง
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. **อายุ**
   - ☐ อายุไม่เกิน 40 ปี
   - ☐ อายุ 41 ปี ขึ้นไป
2. **ระดับการศึกษา**
   - ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
   - ☐ ปริญญาตรี
   - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง : ในการตอบคำถามแต่ละข้อ ให้ท่านพิจารณาตัดสินใจว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามที่บรรยายไว้ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติเพียงช่องเดียว

ระดับ 5 หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
6	ท่านได้เข้าร่วมประชุมโครงการ หรือกิจกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีละ 1 ครั้ง					
7	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
8	ท่านได้เข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็น คัดค้านไม่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการ					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญญาที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)						
10	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
11	ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
12	ท่านได้ร่วมในงาน หรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของการพัฒนาเด็กเล็ก					
13	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
14	ท่านได้ร่วมในงานหรือกิจกรรม ในโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของการพัฒนาเด็กเล็ก					
15	ท่านได้ร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษากับผู้ปกครองเด็กเล็ก					
16	ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
17	ท่านได้ร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
18	ท่านได้ร่วมในการเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมปฏิบัติการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก					
3. การมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ (Benefits)						
19	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
20	ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน					
21	เด็กนักเรียนในปกครองของท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
22	ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป					
23	ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำให้พบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้ปกครองเด็กนักเรียนมากขึ้น					
24	ท่านคิดว่าเด็กนักเรียนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ดำเนินการ					
25	ท่านเห็นว่าเด็กนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการ					
26	ท่านเห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับระหว่างคณะกรรมสถานศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถพัฒนาหรือแก้ปัญหาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างยั่งยืน					
4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)						
27	ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลกิจกรรมหรือโครงการเด็กนักเรียน					
28	ท่านได้ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียน					

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
29	ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด					
30	ท่านได้ร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ					
31	ท่านร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานของกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ					
32	ท่านได้ร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล					
33	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
34	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
35	ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สรุปประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
นางนงนุช ศรีชัยตุง

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			$\sum R$	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)						
1. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบข่ายของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ท่านได้เข้าร่วมประชุมวางโครงการ หรือกิจกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีละ 1 ครั้ง	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
7. ท่านได้ร่วมในการแสดงความคิดเห็น คัดค้านไม่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8. ท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
9. ท่านมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			$\sum R$	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)						
10. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11. ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12. ท่านได้ในงานหรือกิจกรรมในโครงการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของการพัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
14. ท่านได้ร่วมในงาน หรือกิจกรรม ในโครงการส่งเสริมสุสาขภาพอนามัยของการพัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15. ท่านได้ร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษากับผู้ปกครองเด็กเล็ก	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
16. ท่านได้ร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17. ท่านได้ร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18. ท่านได้ร่วมในการเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)						
19. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20. ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21. เด็กนักเรียนในปกครองของท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
22. ท่านได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			$\sum R$	IOC	เทียบกับเกณฑ์
	1	2	3			
23. ท่านได้ร่วมดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำให้พบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้ปกครองเด็กนักเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24. ท่านคิดว่าเด็กนักเรียนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่ศูนย์พัฒนาแด็กเล็กได้ดำเนินการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25. ท่านเห็นว่าเด็กนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26. ท่านเห็นว่าการจัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับระหว่างคณะกรรมสถานศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถพัฒนาหรือแก้ปัญหาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างยั่งยืน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)						
27. ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลกิจกรรมหรือโครงการเด็กนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
28. ท่านได้ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29. ท่านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
30. ท่านได้ร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31. ท่านร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32. ท่านได้ร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34. ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมหรือโครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
35. ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

สูตร $\sum R = \frac{IOC}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.952	35

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางนงนุช ศรีชัยตุง

วัน เดือน ปีเกิด : วันพฤหัสบดีที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2517

ชาติภูมิ : ร้อยเอ็ด

ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ 4 บ้านค้อใหญ่ หมู่ที่ 6 ตำบลโนนรัง
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

ตำแหน่ง : นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

: E-mail Nongnuch 1639@gmail.com

: Tel. Mobile : 0885197547

: ID. Line : 0885197547

การศึกษา : ปริญญาตรี การศึกษาปฐมวัย
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พุทธศักราช 2544
คณะครุศาสตรบัณฑิต

หน้าที่การงานปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษาชำนาญ
องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000